

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πτυχιακή Εργασία

Θέμα: «Πτώχευση επιχείρησης - πως οδηγείται - Έννοια της πτώχευσης - Συνέπειες – Σκοπιμότητα - Αποκατάσταση».

Εκπόνηση: Θεοδώρα Μπουκουβάλα.

Εισηγητής: Κος. Σωτηρόπουλος Γεώργιος

Πάτρα, 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

«Με την περάτωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την στήριξη που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της, καθώς επίσης και ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στον κ. Σωτηρόπουλο Γεώργιο, ο οποίος με διευκόλυνε στο να μπορέσω να ολοκληρώσω την προσπάθεια μου και να νιώσω την χαρά της ολοκλήρωσης της σπουδαστικής μου διαδρομής».

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ABSTRACT.....	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	8
ΚΥΡΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:	10
ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ:.....	11
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	12
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	12
1.1 Η επιχείρηση γενικά.....	12
1.2 Η εικόνα της επιχείρησης ως οικονομικός οργανισμός	13
1.3 Οι άμεσες πιστωτικές διευκολύνσεις των επιχειρήσεων.....	14
1.4 Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων και οι περιορισμοί της.	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	18
ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	18
2.1 Βασικοί Μακροοικονομικοί Δείκτες για τις επιχειρήσεις.	18
2.1.1 Τα επιτόκια:	18
2.1.2 Το ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ):.....	19
2.1.3 Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή:	19
2.1.4 Οι Λιανικές Πωλήσεις:.....	19
2.1.5 Το Ισοζύγιο πληρωμών:.....	20
2.1.6 Η Κυβερνητική Δημοσιονομική και Νομισματική Πολιτική:	20
2.2 Δείκτης Κύκλου Εργασιών και Υπηρεσιών	20
2.3 Η ανάληψη των επιχειρηματικών κινδύνων	21
2.4 Εξυγίανση Επιχειρήσεων και το νομικό της πλαίσιο.....	22
2.5 Το ενεργητικό μιας εταιρείας	24
2.6 Το Παθητικό μιας εταιρείας	24
2.7 Ο ισολογισμός της επιχείρησης	25
2.8 Το νεκρό σημείο λειτουργίας μιας επιχείρησης.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	28
Η ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ	28
3.1 Ο ορισμός και σκοπός της Πτώχευσης	28

3.2 Η πρόβλεψη μιας πτώχευσης.....	28
3.3 Ο σκοπός και ο ρόλος του Πτωχευτικού Δίκαιου.....	30
3.4 Προϋποθέσεις για την έναρξη πτώχευσης μιας επιχείρησης.....	32
3.5 Το προπαρασκευαστικό στάδιο μιας πτώχευσης.....	33
3.6 Το τελειωτικό στάδιο μιας πτώχευσης.....	33
3.7 Τα προ πτωχευτικά μέτρα με βάση το πτωχευτικό δίκαιο.....	34
3.8 Υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους εργαζομένους, κατά την πτώχευση.....	36
3.9 Σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας της επιχείρησης (πτωχού).....	38
3.10 Τα όργανα που συγκροτούν τη διαδικασία μιας πτώχευσης.....	39
3.10.1 Το πτωχευτικό δικαστήριο.....	39
3.10.2 Ο δικαστικός εισηγητής και οι αρμοδιότητες του.....	39
3.10.3 Ο σύνδικος της πτώχευσης και τα καθήκοντα του.....	40
3.10.4 Η συνελεύσεις και οι επιτροπές των πιστωτών.....	40
3.11 Η πτωχευτική περιουσία μιας επιχείρησης.....	41
3.12 Κινήσεις αποφυγής χρεωκοπίας.....	42
3.13 Το νομικό πλαίσιο της αποκατάστασης ενός πτωχεύσαντα.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	45
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	45
4.1 Εισαγωγικά.....	45
4.2 Επιλογή ερευνητικού πεδίου – Μελέτη περίπτωσης.....	45
4.3 Η συλλογή των δεδομένων και τα αποτελέσματα της μελέτης περίπτωσης.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	47
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	47
5.1 Εισαγωγικά.....	47
5.2 Πτώχευση Εταιρείας στην Ελληνική Αγορά – Η περίπτωση πτώχευσης του ομίλου Shelman 2014.....	48
5.3 Τα σημαντικά γεγονότα μέχρι την αίτηση πτώχευσης (Μάρτιος 2014).....	50
5.4 Η προοπτική της πτώχευσης της εταιρείας ΣΕΛΜΑΝ Α.Ε.	51
5.5 Οι κίνδυνοι και η διαχείρισή τους, προ της πτώχευσης για τον όμιλο ΣΕΛΜΑΝ.....	52
5.6 Οι εσωτερικές κινήσεις εξυγίανσης της εταιρείας ΣΕΛΜΑΝ.....	54
5.6.1 Η συγκρότηση της γενικής της συνέλευσης.....	54
5.6.2 Η δημιουργία επιτροπής ελέγχου στην εταιρεία.....	55

5.7 Το αποτέλεσμα - Η κήρυξη πτώχευσης από την ΣΕΛΜΑΝ Α.Ε.	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	58
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	58
6.1 Εισαγωγικά:	58
6.2 Πως λειτουργεί μια επιχείρηση ως οικονομικός οργανισμός	58
6.3 Ποια είναι η έννοια της πτώχευσης.....	58
6.4 Ποια διαδικασία ακολουθείται για την κήρυξη μιας πτώχευσης	59
6.5 Πως μπορεί να αποφευχθεί μια πτωχευτική διαδικασία	59
6.6 Ποια όργανα συμμετέχουν στην διαδικασία της πτώχευσης.....	60
6.7 Ποια είναι τα στάδια που ακολουθεί το δικαστήριο για μια επιχείρηση με οικονομικά προβλήματα.	60
6.8 Μπορεί μια επιχείρηση να ανακάμψει από κατάσταση πτώχευσης.....	60
6.9 Με ποιον τρόπο ικανοποιούνται οι πιστωτές μιας διαδικασίας πτώχευσης.	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	62
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	62
7.1 Τα βασικά συμπεράσματα	62
7.2 Η Ελληνική πραγματικότητα.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	65
Ελληνική Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία:	65
Ξένη Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία:	66
Ηλεκτρονικές Πηγές - Ιστότοποι:	67

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί μια γεγονός πως η γενικευμένη κρίση, στην οποία λειτουργεί και η Ελληνική οικονομία έχει προκαλέσει σοβαρότατα προβλήματα στην λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά και στην κοινωνική ζωή του τόπου μας. Τα προβλήματα των επιχειρήσεων μια δεν εστιάζονται στην επίτευξη ολοένα και μεγαλύτερου κέρδους, αλλά κυρίως στο αν θα τα καταφέρουν να επιβιώσουν στο πολύ δύσκολο περιβάλλον που λειτουργούν. Τα παραπάνω έχουν να κάνουν με την μεγάλη μείωση των εισοδημάτων, η οποία επηρέασε δραστικά το κοινωνικό σύνολο και έφερε αρκετό κόσμο στα όρια της φτώχειας. Επόμενο αυτού είναι και η δραστική μείωση των αγοραστικών δυνατοτήτων πολλών κοινωνικών συνόλων.

Τα τελευταία χρόνια η Ελληνική οικονομία, δυστυχώς λόγω της κρίσης, είναι γεμάτη από παραδείγματα επιχειρήσεων που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις και αναζητούν τρόπους επιβίωσης ή ακόμα και πτώχευσης. Τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν έχουν να κάνουν αφενός μεν με την αδυναμία κάλυψης των πιστωτικών τους αναγκών, αφετέρου δε με την εισαγωγή στην οικονομία ανταγωνιστών ξένων ή εγχώριων, με πολύ χαμηλότερα κόστη παραγωγής. Έτσι στο ευάλωτο και δύσκολο οικονομικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί η πτώχευση και η εξυγίανση μια επιχείρησης είναι φαινόμενο συχνό μεταξύ όλων των εταιρειών και όλων των κλάδων της οικονομίας.

Μια πτώχευση, αποτελεί μια διαδικασία η οποία μπορεί να επιφέρει πολλές ζημιές και προβλήματα στους δανειστές και προμηθευτές της επιχείρησης. Για τον λόγο αυτό, έχουν δημιουργηθεί όργανα παρακολούθησης και ελέγχου της διαδικασίας, τόσο πριν το στάδιο της και σε περίπτωση που μπορεί η επιχείρηση να εξυγιανθεί, όσο και κατά την διάρκεια της, με αρχή το πτωχευτικό δικαστήριο. Όλες αυτές οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί που έχουν να κάνουν με το πώς οδηγείται η επιχείρηση στην πτώχευση, ποιες συνέπειες έχει και πως αποκαθίσταται, αναλύονται στην πτυχιακή εργασία και τα κεφάλαια της.

Λέξεις κλειδιά: Έννοια της επιχείρησης, Πτώχευση Εταιρείας, Πτωχευτικό Δίκαιο, Προπτωχευτικά Μέτρα, Πρόβλεψη Πτώχευσης, Αξιοποίηση Περιουσίας, Πιστωτές, Ισολογισμός Επιχείρησης, Ενεργητικό & Παθητικό Ισολογισμού, Αδυναμίες Πληρωμών, Εξυγίανση Επιχειρήσεων.

ABSTRACT

It is already a fact that the general crisis which the Greek economy has to operate within has caused serious problems in the business operations, as well as in the social life of our country. The business problems are not only focusing on achieving more and more profits, but most of all, if they manage to survive in the very difficult environment that they operate. All the above has to do with the major decrease of the incomes that have drastically affected the social communities and brought a lot of people at the edge of poverty. A serious consequence of that is the drastic buying capacity decrease for many social groups.

In the last years, the economy of Greece, unfortunately because of the crisis, is full of business examples that cannot get along with their economic obligations and seek for methods of survival or controlled bankruptcy. The problems that they have to face have to do with their weakness to cover credit needs from one side and from the other side with the introduction of new foreign or domestic competitors, with much lower costs of production. As a result, into the vulnerable and difficult economic environment that has created, business consolidation or bankruptcy is a common phenomenon between all companies and sectors of economy.

Bankruptcy is the procedure that can bring a lot of damage and problems to the lenders and the suppliers of a company. Because of that, surveillance and control means have been created, not only before the stage of a bankruptcy, but also as during one, and always based to the State Bankruptcy Law and Court. All these procedures and mechanisms that have to do with how a business is driven to bankruptcy, which consequences has and how it can be restored, are analyzed matters of this diploma thesis and its chapters.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ελληνική οικονομία, διέρχεται μια μακρά περίοδο ύφεσης και χρηματοοικονομικών προβλημάτων κυρίως για τις εμπορικές επιχειρήσεις. Τα προβλήματα που δημιουργούνται φέρνουν τις επιχειρήσεις αντιμέτωπες με το ενδεχόμενο μιας πτώχευσης. Είναι σημαντικό η επιχείρηση εγκαίρως να εντοπίσει τον κίνδυνο και να προβεί σε πολιτικές αντιμετώπισης και αναδιάρθρωσης. Η Ελληνική νομοθεσία επίσης προβλέπει την διαδικασία αναδιάρθρωσης πριν από μια πτώχευση, με σκοπό να αποφευχθεί. Επίσης ο Ελληνικός πτωχευτικός κώδικας δίνει την δυνατότητα εξυγίανσης μέσα από μια πτώχευσης ή ακόμα διασφαλίζει την ομαλή πορεία της πτωχευτικής διαδικασίας, ώστε να μην διώκεται προσωπικά ο επιχειρηματίας ή οι μέτοχοι.

Στην παρούσα εργασία αναλύεται το Ελληνικό οικονομικό περιβάλλον, το πώς λειτουργεί η επιχείρηση μέσα σε αυτό και ποιοι είναι οι βασικοί οικονομικοί δείκτες που καθορίζουν την ευημερία της. Κυρίαρχα όμως αυτό που αναλύεται και παρουσιάζεται είναι η πτωχευτική διαδικασία των επιχειρήσεων, με βάση το Ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο και κατά πόσο οι Ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να ανταπεξέλθουν σε αυτό το δύσκολο περιβάλλον, είτε με εξυγίανση και αποκατάσταση, είτε με σωστή ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας. Εικόνα και παράδειγμα πτωχευτικής διαδικασίας δίνεται μέσα στην εργασία, όπου σε συνδυασμό με την ανάλυση της βιβλιογραφίας θα εξαχθούν οι απαντήσεις και τα συμπεράσματα της εργασίας.

Αρχικά παρουσιάζονται οι κύριοι στόχοι της πτυχιακής εργασίας και στην συνέχεια επεξηγούνται βασικοί οικονομικοί και επιχειρησιακοί όροι που θα χρησιμοποιηθούν στην συνέχεια της μελέτης. Το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, αναλύει διεξοδικά την έννοια της επιχείρησης και την λειτουργία της ως οικονομικό οργανισμό, τις διευκολύνσεις της που λαμβάνει και το πώς αναπτύσσεται στο οικονομικό περιβάλλον. Το δεύτερο κεφάλαιο, δίνει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για τους οικονομικούς δείκτες της επιχείρησης και οι οποίοι αποκαλύπτουν την οικονομική της κατάσταση και αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την αναγνώριση των κινδύνων και την αποφυγή μιας πτώχευσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναλύονται διεξοδικά, όλες οι πτυχές μιας πτωχευτικής διαδικασίας, αλλά και οι τρόποι εξυγίανσης και αποφυγής της από τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο. Είναι πολύ σημαντική η πρόβλεψη μιας πτώχευσης για την επιχείρηση, η οποία οφείλει να ασκήσει εσωτερικό έλεγχο και να διαβάσει σωστά όλους τους οικονομικούς της δείκτες. Μαζί με αυτά μελετώνται και οι διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα περί των υποχρεώσεων της

επιχείρησης, προς τους πιστωτές και το κοινωνικό σύνολο, αλλά και προς την ιεράρχηση των απαιτήσεων που θα πρέπει να ικανοποιηθεί. Είναι πολύ σημαντικό, στην περίπτωση που μια επιχείρηση δεν καταφέρει να πετύχει την εξυγίανση της, να μπορέσει να εφαρμόσει σωστά όλες τις διατάξεις που προβλέπει ο πτωχευτικός κώδικας και να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την πτωχευτική της περιουσία, χωρίς να αντιμετωπίσει ο επιχειρηματίας ή οι μέτοχοι την προσωπική τους δίκωξη.

Ειδικότερα, στο τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας, παρουσιάζεται η μελέτη περίπτωσης και αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο μεγάλη ανώνυμη εταιρεία του εμπορίου στην Ελλάδα οδηγήθηκε σε πτώχευση. Μέσα από την ανάγνωση των οικονομικών της αναφορών, είναι πολύ σημαντική η κατανόηση των λόγων που οδήγησαν την εταιρεία στην πτώχευση, αλλά και η εξακρίβωση των οργάνων και των πολιτικών που η επιχείρηση ενεργοποίησε, ώστε να αποτρέψει τον κίνδυνο.

Το έκτο και το έβδομο κεφάλαιο αποτελούν την εξαγωγή των συμπερασμάτων της εργασίας πάνω στην πτώχευση των επιχειρήσεων και ειδικότερα για την Ελληνική οικονομική πραγματικότητα. Κυρίως, όμως, δίνονται οι απαντήσεις στα κύρια ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης και μια σαφής εικόνα βασικών θεμάτων της πτωχευτικής διαδικασίας προς τον αναγνώστη. Δυστυχώς και με βάση τα ευρήματα της εργασίας, η Ελληνική πραγματικότητα και η γενικότερη κρίση που διέρχεται η οικονομία, δεν δίνει πολλά περιθώρια στις Ελληνικές επιχειρήσεις για ανάκαμψη και αποφυγή επικίνδυνων καταστάσεων.

ΚΥΡΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Στην παρούσα εργασία και έπειτα από την μελέτη και παρουσίαση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας σε σχέση με το ζήτημα της εταιρικής πτώχευσης και των διαστάσεων που αυτή έχει, παρατίθενται οι κύριοι ερευνητικοί στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία θα απαντηθούν στην συνέχεια της εργασίας.

Τα κύρια ερωτήματα της πτυχιακής εργασίας είναι:

1. Πως λειτουργεί μια επιχείρηση ως οικονομικός οργανισμός;
2. Ποια είναι η έννοια της πτώχευσης;
3. Ποια διαδικασία ακολουθείται για την κήρυξη μιας πτώχευσης;
4. Πως μπορεί να αποφευχθεί μια πτωχευτική διαδικασία;
5. Ποια είναι τα όργανα που συμμετέχουν στην διαδικασία;
6. Ποια είναι τα στάδια που ακολουθεί το δικαστήριο για μια επιχείρηση με προβλήματα οικονομικά;
7. Μπορεί μια επιχείρηση να ανακάμψει από πτώχευση;
8. Πως ικανοποιούνται οι πιστωτές μιας πτωχευτικής διαδικασίας;

Με βάση τα παραπάνω ερωτήματα, θα κινηθεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση της πτυχιακής εργασίας, καθώς και η μελέτη περίπτωσης που θα ακολουθήσει. Έτσι εκτός από την διαδικασία απαντήσεων στους κύριους στόχους της εργασίας, θα διαφωτιστεί και θα αποσαφηνιστεί με επάρκεια το κύριο θέμα της εργασίας που είναι η πτώχευση μιας επιχείρησης, δηλαδή πως οδηγείται σε αυτή, ποια η έννοια της πτώχευσης και ποιες οι συνέπειες της. Επίσης θα γίνει κατανοητή η προσπάθεια αποκατάστασης της επιχείρησης μέσα από έρευνα και μελέτη περίπτωσης.

ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ:

Παρακάτω παρουσιάζονται βασικοί όροι που θα χρησιμοποιηθούν στην βιβλιογραφική ανασκόπηση και επίσης στην μελέτη περίπτωσης. Η επεξήγηση αυτών των βασικών και χρήσιμων όρων, θα βοηθήσει και στην κατανόηση των συμπερασμάτων της πτυχιακής εργασίας.

Επιχείρηση: Μια οικονομική μονάδα που ως σκοπό έχει το κέρδος και την εδραίωση της στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον που λειτουργεί.

Ισολογισμός: Ο ισολογισμός αποτελεί την απεικόνιση του ενεργητικού και του παθητικού συνόλου μιας επιχείρησης και φανερώνει σε κάθε δεδομένη στιγμή την οικονομική της κατάσταση

Ενεργητικό: Ενεργητικό είναι το σύνολο των οικονομικών πόρων που ανήκουν σε μια επιχείρηση και έχουν χρηματική αξία, ενώ αναμένεται να προσφέρει οικονομικά και άλλα οφέλη η εκμετάλλευσή τους.

Παθητικό: Το παθητικό στον ισολογισμό μιας επιχείρησης, μιας εταιρείας, αποτυπώνει τα αποθεματικά μεγέθη των υποχρεώσεων της έναντι των μετόχων και των πιστωτών της.

Πιστωτές: Πιστωτές για τις επιχειρήσεις είναι τα νομικά πρόσωπα, στα οποία οι επιχειρήσεις, σε μελλοντικό χρόνο τους οφείλουν διευκολύνσεις που τους παρείχαν τόσο σε ρευστότητα, όσο και σε πάγια.

Πτώχευση: Η πτώχευση είναι η κατάσταση στην εισέρχεται μια επιχείρηση όταν δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της λειτουργίας της. Αυτή μπορεί να είναι εκούσια, εάν ζητηθεί από την αφερέγγρα επιχείρηση ή δικαστική, αν απαιτηθεί από το δικαστήριο και τους πιστωτές.

Σύνδικος: Ο σύνδικος της πτώχευσης είναι το πρόσωπο που διορίζεται από το δικαστήριο σε περίπτωση πτώχευσης οφειλέτη και έχει ως καθήκον να διαχειρισθεί την πτωχευτική διαδικασία.

Εισηγητής: Ο εισηγητής μιας πτώχευσης είναι ένα μέλος του πτωχευτικού δικαστηρίου, που επιμελείται της διαδικασίας της πτώχευσης.

Πτωχευτικό Δικαστήριο: Πτωχευτικό δικαστήριο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο που κήρυξε την πτώχευση και ασκεί την ανώτατη εποπτεία των εργασιών της.

Πτωχός: Είναι η εταιρεία για την οποία κηρύχθηκε πτώχευση και λέγεται έτσι μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την ικανοποίηση των πιστωτών.

Διάσωση Επιχείρησης: Αποτελεί ένα σύνολο ρυθμίσεων και κανόνων με σκοπό την διάσωση της επιχείρησης με την σωστή αξιοποίηση της πτωχευτικής περιουσίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.1 Η επιχείρηση γενικά

Η επιχείρηση απέναντι στον νόμο είναι νομικό πρόσωπο, κατ' αναλογία προς την έννοια του φυσικού προσώπου. Γεννιέται νομικά με κάποιο συμβόλαιο, καταχωρείται σε βιβλία που ελέγχονται από το κράτος, «ζει», αποκτά περιουσία και διέπεται από νόμους. Από την σύσταση της μια εταιρεία μπορεί να αποκτά και τα πρώτα της κεφάλαια, αρχικό κεφάλαιο δηλαδή, από το οποίο πραγματοποιεί όλες τις κινήσεις.

Η επιχείρηση αποτελεί ένα στοιχείο της κοινωνίας μας, το ίδιο σημαντικό με την οικογένεια. Το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων διαθέτει το ένα τρίτο από τον χρόνο του στην ενασχόληση με επιχειρήσεις. Τα προϊόντα ή η υπηρεσίες που καταναλώνονται προέρχονται από αυτές. Επίσης το εισόδημα και η απασχόληση των περισσότερων ανθρώπων καθώς και η εξέλιξη της οικονομίας κάθε χώρας εξαρτάται από τις επιχειρήσεις. Η επιχείρησης ασφαλώς αποτελεί και μια κοινωνική οργάνωση, ξεχωρίζει όμως από αυτή, γιατί συνδέεται με την έννοια του επιχειρείν και της επιχειρηματικότητας (Dawson, 2006).

Πρακτικά η έννοια της καθορίζεται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Πρώτον, σημαίνει τον συνδυασμό των συντελεστών παραγωγής με σκοπό την παραγωγή και διάθεση αγαθών και υπηρεσιών.
- Δεύτερον, εμπεριέχει το στοιχείο της εισαγωγής και της εφαρμογής καινοτομιών.
- Τρίτον, εμπεριέχει το στοιχείο του κινδύνου, που σημαίνει πως κάθε επιχειρούμενος συνδυασμός συντελεστών παραγωγής μπορεί να αποτύχει στο σκοπό του.

Η επιχείρηση αποτελεί μια παραγωγική – οικονομική μονάδα, με την έννοια ότι συνδυάζει και αξιοποιεί τους συντελεστές παραγωγής (εργασία, κεφάλαιο, γνώση, τεχνολογία κλπ.), προκειμένου να παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες, με σκοπό τη διάθεση τους μέσω του μηχανισμού της αγοράς στους καταναλωτές. Αποτελεί δηλαδή την οργάνωση που παράγει πλούτο, με την έννοια των αγαθών που ικανοποιούνται οι ανθρώπινες ανάγκες. Ταυτόχρονα όμως, συμμετέχει σε κάθε οικονομική δραστηριότητα, αφού προκειμένου να παράγει, παίζει τους ρόλους του επενδυτή, του καταναλωτή, του αποταμιευτή, του δανειζόμενου κλπ.

Θα πρέπει να γίνει κατανοητό πως η επιχείρηση, παράγει προϊόντα και υπηρεσίες τα οποία τα διαθέτει έναντι μιας αξίας ανταλλαγής, ανταλλαγής που γίνεται μέσα από τον μηχανισμό της αγοράς. Έτσι η ύπαρξη της εξαρτάται από την ικανότητα να αποκτά έσοδα και κέρδη μέσω του μηχανισμού αυτού. Οι παραγωγικές μονάδες που δεν είναι επιχειρήσεις δεν διαθέτουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους με αυτό τον τρόπο και η επιβίωση τους δεν εξαρτάται από αυτό.

1.2 Η εικόνα της επιχείρησης ως οικονομικός οργανισμός

Με βάση την οικονομική των επιχειρήσεων, ως επιχείρηση χαρακτηρίζεται το ελάχιστο υπαρκτό σχήμα οικονομικής και νομικής μορφής. Σχετικά με τη φύση μιας επιχείρησης ως οικονομικού οργανισμού, διακρίνονται διάφορες απόψεις. Κατά την παραδοσιακή άποψη ως επιχείρηση θεωρείται κάθε συγκεκριμένος συνδυασμός διαφόρων συντελεστών παραγωγής (εργασία, κεφάλαιο, επιχειρηματικότητα κλπ.) προκρίμενου να παραχθούν αγαθά και υπηρεσίες για την κάλυψη των ανθρώπινων αλλά και των κοινωνικών αναγκών. Η παραπάνω θεώρηση είναι κάπως περιοριστική. Με βάση αυτή, ο κυριότερος σκοπός της επιχείρησης είναι είτε η μεγιστοποίηση του κέρδους, είτε η ελαχιστοποίηση του κόστους. Με βάση τη θεωρία της διοίκησης, μια επιχείρηση είναι ένας οργανισμός και μια οντότητα που έχει αυστηρά καθορισμένη και περιορισμένη θέση μέσα στην κοινωνία, προστατεύεται από την νομοθεσία και προφυλάσσεται από κάθε άλλη εξωτερική επίδραση (Ευθύμογλου, 1999).

Οι νεότερες οικονομικές αντιλήψεις δεν αντιλαμβάνονται την επιχείρηση αυστηρά ως μια οντότητα που θα πρέπει να εστιάζεται μόνο στο να παράγει κέρδος. Κατά τις νεότερες αντιλήψεις μια επιχείρηση θα πρέπει να εστιάζει και στην αύξηση της φήμης της, της προβολής και της αποδοχής της από το κοινωνικό σύνολο. Να απολαμβάνει δηλαδή, μια ευρύτερη κοινωνική αναγνώριση και φήμη η οποία πολλές φορές σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα μπορεί να αποφέρει πολλαπλάσια κέρδη για αυτήν. Ένας επίσης πολύ σημαντικός της στόχος είναι και η

ποιοτική της αναβάθμιση έναντι των ανταγωνιστών της, η βελτίωση της εμπιστοσύνης που λαμβάνει από τους συνεργάτες της, η διαφοροποίηση των προϊόντων της στην αγορά και γενικά η ποιοτική και όχι μόνο η ποσοτική της ανάπτυξη στην αγορά.

Πέρα από τα παραπάνω, μια επιχείρηση διακρίνεται από δύο πολύ σημαντικούς παράγοντες, οι οποίοι είναι:

Το κεφάλαιο, το οποίο στηρίζει και κάνει υπαρκτή την μορφή μιας επιχείρησης. Το κεφάλαιο, βέβαια, χρειάζεται και έναν φορέα, μια προσωπικότητα, φυσική ή νομική, η οποία θα το διαχειριστεί.

Ο φορέας διαχείρισης, οποίος επιδιώκει το κέρδος ως αμοιβή για την τοποθέτηση και συνδυασμό των παραγωγικών συντελεστών και την ανάληψη του ρίσκου, από την χρήση κεφαλαίου.

Μια επιχείρηση σημαίνει κίνδυνο, δηλαδή εκτός από την προσμονή για κέρδος, να υπάρχει και η πιθανότητα για ζημιά. Για την αποφυγή του κινδύνου μιας ζημίας και της αύξησης των πιθανοτήτων για δημιουργία κερδών, μια επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτει και τα κάτωθι στοιχεία:

- Οικονομική αυτοδυναμία και ικανότητα διαχείρισης των οικονομικών και λοιπών πόρων της.
- Διοικητική ύπαρξη και ανεξαρτησία
- Νομική αυτοτέλεια και αυτονομία στα πλαίσια του συστήματος που λειτουργεί.

Η επιχείρηση αποτελεί οικονομικό οργανισμό που δημιουργήθηκε με τις προϋποθέσεις ενός καπιταλιστικού κεφαλαιακού συστήματος, όπου υπάρχουν οι απαραίτητες και ικανές συνθήκες λειτουργίας, όπως η ελεύθερη προσφορά και ζήτηση (Λαζαρίδης & Παπαδόπουλος, 2005).

1.3 Οι άμεσες πιστωτικές διευκολύνσεις των επιχειρήσεων

Οι πιστωτικές διευκολύνσεις παρέχονται από πιστωτικά ιδρύματα προς τις επιχειρήσεις, σε ευρώ ή ξένο νόμισμα και σήμερα κυρίαρχα εξυπηρετούνται από τις άμεσες πιστωτικές διευκολύνσεις.

Μια χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται ως άμεση, στην περίπτωση που πλεονάζουσα κεφάλαια ή και αποταμιεύσεις διοχετεύονται στην οικονομία, από τους κατόχους αυτών και πάνε κατ' ευθείαν προς τις επιχειρήσεις και τους επενδυτές, μετά από επικοινωνία και συμφωνία των δυο μερών και την επικύρωση τίτλων. Η επικοινωνία μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και δανειζόμενων και η διαμόρφωση των όρων μεταφοράς των κεφαλαίων διευκολύνεται συνήθως

από τις σχετικές αγορές (αγορές άμεσης χρηματοδότησης), οι οποίες διέπονται από συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο, λειτουργούν κάτω από κοινούς για όλους τους συμμετέχοντες κανόνες και διευκολύνεται από τις υπηρεσίες των εμπλεκόμενων φορέων. Οι εξειδικευμένοι αυτοί φορείς πάντα στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής αγοράς, χωρίς να έχουν την δυνατότητα να τροποποιούν, με οποιοδήποτε τρόπο, τους τίτλους και τις συμφωνίες που δημιουργήθηκαν από τους συμβαλλόμενους. Οι τίτλοι διατηρούν έως την ολοκλήρωση της αρχικής μεταφοράς κεφαλαίων τη μορφή και την τιμή της αρχικής τους εμφάνισης και οι φορείς που μεσολαβούν δεν έχουν την δυνατότητα δημιουργίας νέων τίτλων ή νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων με τη χρήση των μεταφερόμενων κεφαλαίων. Αυτοί που παρέχουν τις υπηρεσίες μεσολάβησης, είναι οι τράπεζες επενδύσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και η μεταφορά πραγματοποιείται κυρίως με την έκδοση μετοχών, ομολόγων ή χρεογράφων κάποια μορφής που το οικονομικό σύστημα της χώρας που δραστηριοποιείται η επιχείρηση αναγνωρίζει (Αγγελόπουλος, 2008).

Με την άμεση χρηματοδότηση, παρακάμπτονται πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες και βελτιώνεται η ταχύτητα μεταφοράς κεφαλαίων. Ωστόσο, η αγορά αυτή εμφανίζει και μειονεκτήματα με σημαντικότερο την περιορισμένη αποτελεσματικότητα στη διοχέτευση των αποταμιεύσεων στην οικονομία, ιδιαίτερα στις οικονομίες που το θεσμικό πλαίσιο εμφανίζει ελλείψεις ή στις αγορές που δεν έχουν βάθος. Στις αγορές αυτές δεν είναι πάντα δυνατή η πλήρης επικοινωνία ιδρυμάτων και δανειζόμενων, με αποτέλεσμα οι χρηματοδοτήσεις να μην μεταφέρονται, ούτε να επενδύονται στους τομείς με τις μεγαλύτερες δυνατότητες και η ανάπτυξη της οικονομίας να μην είναι η μέγιστη δυνατή.

Οι άμεσες διευκολύνσεις εξυπηρετούν κυρίως δύο βασικούς σκοπούς:

- ∅ Τη χρηματοδότηση για κεφάλαιο κίνηση και
- ∅ Τη χρηματοδότηση για αγορά παγίων ή εξοπλισμού και για επενδύσεις.

Η εξέταση του κεφαλαίου κίνησης έχει μεγάλη σημασία τόσο από επιχειρηματικής, όσο και από τραπεζικής πλευράς, γιατί η ανεπάρκεια του ή η κακή διαχείριση του, αποτελεί μια από τις κυριότερες αιτίες δημιουργίας προβλημάτων ρευστότητας, ακόμα και πτώχευσης μιας επιχείρησης (Ρεπούσης, 2008).

Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι επιχειρήσεις καταφεύγουν στην βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση είναι για να καλύψουν την έλλειψη κεφαλαίων, όταν οι ταμειακές εισροές τους, δεν επαρκούν για να καλύψουν τακτικά και έκτακτα έξοδα. Ζημιές που οφείλονται σε μειωμένες

πωλήσεις ή σε μειωμένες τιμές, έκτακτες ζημιές από θεομηνίες και μη έγκαιρη είσπραξη των απαιτήσεων, είναι από τους κύριους λόγους που ωθούν τις επιχειρήσεις σε άμεσο και βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Η λειτουργία μιας επιχείρησης απαιτεί την ύπαρξη ρευστών διαθέσιμων για την αγορά πρώτων υλών και εμπορευμάτων και την κάλυψη των γενικότερων λειτουργικών εξόδων. Το παραγωγικό κύκλωμα της επιχείρησης δημιουργεί συνεχώς έκτακτες ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης, το οποίο μπορεί να χρηματοδοτηθεί είτε με κεφάλαια της επιχείρησης (κέρδη ή αύξηση κεφαλαίων από τους μετόχους), είτε με ξένα κεφάλαια (προμηθευτές, πιστωτές διάφοροι, τραπεζικός δανεισμός κ.α.). Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται όταν η συνεχής ανάπτυξη του κύκλου εργασιών μιας εταιρείας, βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε ξένο δανεισμό, μιας και η κατάσταση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε ζημιογόνα αποτελέσματα.

Το ύψος του απαιτούμενου κεφαλαίου κίνησης καθορίζεται ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας της κάθε εταιρείας, το ύψος των πωλήσεων, την εποχικότητα των πωλήσεων, τους όρους διακανονισμού των αγορών, και την ταχύτητα ανακύκλωσης των αποθεμάτων, των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων (Ευθύμογλου, 1999).

1.4 Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων και οι περιορισμοί της.

Σήμερα είναι πολύ σημαντικό να κατανοηθεί πως μπορεί να συντελεστεί η ανάπτυξη των επιχειρήσεων μέσα από όρους και συνθήκες οικονομικών περιορισμών. Υπάρχει μια σοβαρή σχέση μεταξύ της οικονομικής απόδοσης των επιχειρήσεων και των γενικότερων οικονομικών περιορισμών που μπορούν να ισχύουν σε μια οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, διαφαίνεται η σημασία των κανόνων που προϋποθέτουν οικονομική ανάπτυξη για μια επιχείρηση ή μια ομάδα επιχειρήσεων, ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, που χαρακτηρίζονται ως έτη έλλειψης ρευστότητας και κρίσεων. Γενικότερα οι επιχειρηματικοί και οικονομικοί περιορισμοί επηρεάζονται από μια σειρά πολλαπλών παραγόντων, όπως είναι το σύστημα διακυβέρνησης μιας χώρας, μια πιο διεθνή οικονομική συγκυρία ή το κοινωνικό καθεστώς στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Διάφορες μελέτες έχουν δείξει πως η σχέση μεταξύ της επιτυχίας των επιχειρήσεων και των οικονομικών δεδομένων μιας οικονομίας έχει θετική σχέση. Στο παρόν οικονομικό γίνεσθαι η ανάπτυξη μιας οικονομίας παραμένει ένα θέμα κλειδί για κάθε κυβερνητικό σχεδιασμό (Ρεπούσης, 2008).

Η βιβλιογραφία της οικονομικής ανάπτυξης έχει στραφεί στα αποτελέσματα των κοινωνικών, κρατικών, νομικών και πολιτικών οργανισμών που αφορούν τον πλούτο και την μακροχρόνια ανάπτυξη. Είναι φανερό πως τα κράτη με δυναμικούς τέτοιους οργανισμούς αναπτύσσονται ταχύτερα. Πολυάριθμοι δυναμικοί δείκτες ανάπτυξης έχουν αναγνωριστεί σήμερα. Την τελευταία δεκαετία κυρίως, η βιβλιογραφία πάνω στις επιχειρήσεις, τείνει να συνδέει την οικονομική ανάπτυξη με τους επιχειρηματικούς περιορισμούς. Όταν αναφερόμαστε σε επιχειρηματικούς περιορισμούς, εννοούμε τους κανόνες, οικονομικούς κυρίως, στους οποίους οι επιχειρήσεις υπόκεινται και έχουν κυρίως να κάνουν με τον ανταγωνισμό τους, τις υποχρεώσεις τους και την λειτουργία τους ως οικονομικό οργανισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.1 Βασικοί Μακροοικονομικοί Δείκτες για τις επιχειρήσεις.

Οι μακροοικονομικοί δείκτες είναι στατιστικές, οι οποίες καταδεικνύουν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας μιας χώρας, σύμφωνα με έναν συγκεκριμένο τομέα της οικονομίας (βιομηχανία, αγορά εργασίας, εμπόριο κλπ.). Δημοσιεύονται τακτικά, σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, από κυβερνητικούς οργανισμούς και τον ιδιωτικό τομέα.

Στην πραγματικότητα αυτές οι στατιστικές βοηθούν τους επενδυτές να παρακολουθούν τον παλμό μιας οικονομίας. Δεν αποτελεί, λοιπόν, έκπληξη το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες των χρηματοπιστωτικών αγορών τις ακολουθούν πιστά. Με την δημοσίευση αυτών των δεικτών, μπορεί μια επιχείρηση να παρακολουθεί την μεταβλητότητα της αγοράς. Ο βαθμός μεταβλητότητας καθορίζεται από την σημασία του εκάστοτε δείκτη. Για αυτό έχει και πολύ μεγάλη σημασία, οι επιχειρήσεις να μπορούν να αναγνωρίζουν ποιοι δείκτες είναι σημαντικοί και άξιοι προσοχής.

Οι βασικότεροι οικονομικοί δείκτες είναι οι ακόλουθοι:

2.1.1 Τα επιτόκια:

Τα επιτόκια παίζουν τον σημαντικότερο ρόλο όσον αφορά την διακύμανση των τιμών συναλλάγματος στην αγορά συναλλάγματος. Κατά συνέπεια οι κεντρικές τράπεζες, οι οποίες ορίζουν τα επιτόκια, αποτελούν τους παράγοντες με την μεγαλύτερη επιρροή. Τα επιτόκια υπαγορεύουν τις επενδυτικές ροές. Εφόσον τα συναλλάγματα απεικονίζουν την κατάσταση της οικονομίας της εκάστοτε χώρας, η διαφορά επιτοκίων επηρεάζει τη σχετική αξία των συναλλαγμάτων μεταξύ τους. Όταν οι κεντρικές τράπεζες αλλάζουν τα επιτόκια, το αποτέλεσμα είναι κινητικότητα και αστάθεια για την αγορά. Όσον αφορά τις συναλλαγές, η σωστή πρόβλεψη των ενεργειών των κεντρικών τραπεζών μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες των επενδυτών για την πραγματοποίηση μιας επιτυχημένης συναλλαγής ή επιχειρηματικής πολιτικής (Κάτσου, 1998).

2.1.2 Το ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ):

Το ΑΕΠ αποτελεί το ευρύτερο μέτρο της οικονομίας μιας χώρας και εκφράζει την συνολική αγοραία αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που παράχθηκαν στην εκάστοτε χώρα κατά την διάρκεια ενός συγκεκριμένου έτους. Επειδή το ΑΕΠ θεωρείται πολλές φορές δείκτης που καθυστερεί, οι περισσότεροι επενδυτές εστιάζουν στις εκθέσεις που δημοσιεύονται τους μήνες πριν την ανακοίνωση του ΑΕΠ, την έκθεση προόδου και την προκαταρκτική έκθεση. Οι αναθεωρήσεις μεταξύ αυτών των εκθέσεων μπορεί να προκαλέσει σημαντική αστάθεια.

2.1.3 Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή:

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο δείκτη πληθωρισμού. Απεικονίζει τις αλλαγές στο επίπεδο των τιμών λιανικής για τα βασικά προϊόντα που γεμίζουν το καλάθι του καταναλωτή. Ο πληθωρισμός συνδέεται άμεσα με την αγοραστική δύναμη ενός συναλλάγματος στα πλαίσια της χώρας που το εκδίδει και επηρεάζει την θέση του στις διεθνείς αγορές. Αν η οικονομία αναπτύσσεται υπό κανονικές συνθήκες, η αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των βασικών επιτοκίων. Αυτό με την σειρά του μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της ελκυστικότητας του συναλλάγματος και για ξένους επενδυτές (Hanusch, 2011).

Οι Δείκτες Απασχόλησης: Οι δείκτες απασχόλησης αντικατοπτρίζουν την συνολική υγεία μιας οικονομίας ή ενός κύκλου οικονομικής δραστηριότητας. Για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας μιας οικονομίας, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ή κλείνουν, το ποσοστό του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού και τον αριθμό των ανέργων. Όσον αφορά την μέτρηση του πληθωρισμού, είναι επίσης σημαντικό τον ρυθμό με τον οποίο αυξάνονται ή μειώνονται οι μισθοί.

2.1.4 Οι Λιανικές Πωλήσεις:

Ο δείκτης λιανικών πωλήσεων δημοσιεύεται σε μηνιαία βάση και παίζει σημαντικό ρόλο για τους επενδυτές ξένου συναλλάγματος, καθώς παρουσιάζει την συνολική καταναλωτική δύναμη και την επιτυχία των καταστημάτων λιανικής πώλησης. Αυτή η έκθεση είναι πολύ χρήσιμη, επειδή αποτελεί έναν επίκαιρο δείκτη των ευρέων τάσεων του καταναλωτισμού και προσαρμόζεται στις εκάστοτε εποχιακές μεταβλητές. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την

πρόγνωση περισσότερων υστερούντων δεικτών και την αξιολόγηση της άμεσης πορείας κάποιας οικονομίας. (Hanusch, 2011)

2.1.5 Το Ισοζύγιο πληρωμών:

Το ισοζύγιο πληρωμών εκφράζει την αναλογία μεταξύ του ύψους πληρωμών που λαμβάνονται από το εξωτερικό και του ύψους πληρωμών που καταβάλλονται στο εξωτερικό. Με άλλα λόγια, δείχνει τις συνολικές μεταβιβάσεις πληρωμών για τις δραστηριότητες εξωτερικού εμπορίου, το εμπορικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών. Αν οι εισερχόμενες πληρωμές υπερβαίνουν τις πληρωμές προς άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, το ισοζύγιο πληρωμών είναι θετικό. Το πλεόνασμα αποτελεί ευνοϊκό παράγοντα για την ανάπτυξη μιας οικονομίας και του νομίσματος – συναλλάγματος της.

2.1.6 Η Κυβερνητική Δημοσιονομική και Νομισματική Πολιτική:

Η σταθεροποίηση της οικονομίας (π.χ. πλήρης απασχόληση, έλεγχος του πληθωρισμού και ισορροπημένο ισοζύγιο πληρωμών) αποτελεί έναν από τους στόχους, την επίτευξη των οποίων οι κυβερνήσεις επιδιώκουν μέσω της δημιουργίας δημοσιονομικών και νομισματικών πολιτικών. Η δημοσιονομική πολιτική αφορά την φορολογία και τις δαπάνες, ενώ η νομισματική πολιτική αφορά τις χρηματοπιστωτικές αγορές και την παροχή πιστώσεων, χρημάτων και άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Υπάρχουν πολλοί οικονομικοί δείκτες και ακόμη περισσότερες ιδιωτικές εκθέσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των θεμελιωδών στοιχείων μιας οικονομίας. Πέρα από την απλή ανάγνωση των αριθμών, είναι πολύ σημαντικό να αφιερώνεται χρόνος για την κατανόηση τους, της σημασίας τους και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν την οικονομία μιας χώρας (Hanusch, 2011).

2.2 Δείκτης Κύκλου Εργασιών και Υπηρεσιών

Οι δείκτες κύκλου εργασιών στις υπηρεσίες είναι δείκτες του οικονομικού κύκλου της επιχείρησης και παρουσιάζουν την εξέλιξη της αγοράς των υπηρεσιών. Στόχος των δεικτών αυτών είναι η μέτρηση της δραστηριότητας των ερευνώμενων κλάδων υπηρεσιών στην αγορά, σε όρους αξίας. Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση κατά την διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε

πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους. Συνυπολογίζονται πρόσθετα τυχόν επιδοτήσεις προϊόντων / υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ΦΠΑ και άλλους συναφείς εκπτώσιμους φόρους που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών, καθώς και όλα τα τέλη και τους φόρους επί των αγαθών ή των υπηρεσιών που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση. Επίσης, δεν περιλαμβάνει τα λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, τα χρηματοοικονομικά έσοδα και τα έκτακτα έσοδα της επιχείρησης. (ΕΛΣΤΑΤ, 2013)

2.3 Η ανάληψη των επιχειρηματικών κινδύνων

Μια άκρως σημαντική εργασία πάνω στο επιχειρείν σήμερα είναι και η ανάληψη κινδύνων που προκύπτουν από την λειτουργία της επιχείρησης. Η ανάληψη των κινδύνων για την επιχείρηση είτε γίνεται μέσα από την επιχείρηση και διάφορα όργανα της, είτε γίνεται από μια εξωτερική ασφαλιστική εταιρεία, θα πρέπει να διασφαλίζει το κέρδος της επιχείρησης με συνέπεια την επιθυμητή βιωσιμότητα της. Θα πρέπει δηλαδή τα έσοδα να είναι μεγαλύτερα από τα έξοδα, ώστε να μην έρθει το σημείο η εταιρεία να χρεοκοπήσει. Ωστόσο, η αβεβαιότητα που κατακλύζει όλο το επιχειρηματικό περιβάλλον εξαιτίας των δυσμενών οικονομικών συνθηκών επιφορτίζει την κάθε προσπάθεια διαχείρισης κινδύνων να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο της χρεοκοπίας. Μια πιθανότητα χρεοκοπίας ισοδυναμεί με μια κατάσταση που αντιμετωπίζει η επιχείρηση, στο σύνολο της ή σε τμήμα αυτής, όπου τα έξοδα της είναι σαφώς μεγαλύτερα από τα έσοδα και δεν μπορεί έτσι να καλύψει τις ανάγκες της. Εκεί το έλλειμμα που προκύπτει θα πρέπει να καλυφθεί με διάφορες χρηματοδοτικές μεθόδους, όπως μπορεί να είναι η αυτοχρηματοδότηση ή ο δανεισμός από εξωτερικό παράγοντα. (Willmot & Lin, 2001).

Επιπλέον μια ενδεχόμενη χρεοκοπία ενός χαρτοφυλακίου μπορεί να επηρεάζεται από δύο κυρίως μεγέθη. Το πρώτο είναι ο χρόνος στον οποίο θα επέλθει το ενδεχόμενο και το δεύτερο είναι ο αριθμός των αποζημιώσεων που θα συντελέσουν στην χρεοκοπία. Η θεωρία των κινδύνων αποτελεί ένα ξεχωριστό κλάδο της αναλογιστικής επιστήμης και αποτελείται από δυο κυρίως μέρη. Το πρώτο μέρος αυτής της θεωρίας αφορά το συλλογικό μοντέλο και μελετά την κατανομή των συνολικών αποζημιώσεων μιας διαχειριστικής προσπάθειας, ενώ ο αριθμός των συνολικών αποζημιώσεων αναφέρεται πάντα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Το δεύτερο μέρος της θεωρίας των κινδύνων ή αλλιώς θεωρία της χρεοκοπίας, μελετάται η διαχρονική εξέλιξη ενός πλεονάσματος που παρουσιάζει μια εταιρεία καθώς και το ενδεχόμενο να επέλθει η χρεοκοπία. (Klugman, Panjer & Willmot, 2004).

Ο αριθμός των αποζημιώσεων μέχρι την χρεοκοπία αποτελεί μια καινούργια προς εξέταση έννοια, η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την πορεία του συνόλου των χαρτοφυλακίων, διότι συνδέει δύο ιδιαίτερες έννοιες της θεωρίας των κινδύνων, δηλαδή την πιθανότητα της χρεοκοπίας και τον αριθμό των αποζημιώσεων που φτάνουν στην διαχειριστική αρχή μιας εταιρείας (Willmot & Lin, 2001).

2.4 Εξυγίανση Επιχειρήσεων και το νομικό της πλαίσιο

Ο όρος εξυγίανση επιχειρήσεων αναφέρεται στην προσπάθεια διάσωσης μιας οργανωμένης επιχειρηματικής δομής, όταν αυτή βρίσκεται σε σημείο που δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους πιστωτές της αλλά και να εξασφαλίσει την λειτουργία της. Η αποτελεσματική προστασία από τους πιστωτές γίνεται βασικό ζητούμενο στην προσπάθεια εξυγίανσης μαζί με την εξασφάλιση ρευστότητας. Εδώ το πιο ουσιαστικό ζήτημα είναι ο έγκαιρος εντοπισμός της δυσλειτουργίας της επιχείρησης. Στην πλειονότητα τους οι δυσλειτουργικές επιχειρήσεις αργούν στο να προβλέψουν αυτό το στοιχείο με αρνητικές συνέπειες για την βιωσιμότητα τους. Για παράδειγμα, ένας υψηλός τζίρος (κέρδη) είναι δυνατόν να δημιουργεί μια ψευδαίσθηση κερδοφορίας. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει ο επιχειρηματίας να γνωρίζει πως κατά την άσκηση της δραστηριότητας του δεν θα πρέπει να μεταβάλλεται σε άτυπο χρηματοδότη των πελατών του, αυξάνοντας τον δικό του δανεισμό και τις επισφάλειες του όταν δεν θα μπορεί να εξασφαλίσει πληρωμές από αυτούς. Επίσης ο χρόνος διαπίστωσης αυτών των στοιχείων είναι σημαντικός, με την οικονομική διεύθυνση της επιχείρησης να παίζει πρωταρχικό ρόλο. Ο λογιστής σε αυτό το σημείο είναι ανάγκη να λειτουργεί ως επιχειρηματικός σύμβουλος προς την κατεύθυνση της πραγματικής αποτύπωσης της κατάστασης (Κάτσου, 1998).

Παράλληλα η δυναμική διεκδίκηση των οφειλόμενων είναι προς την σωστή κατεύθυνση της εξυγίανσης των οικονομικών μια επιχείρησης, για να μπορέσει να αξιοποιήσει χρήματα τα οποία έχουν ήδη δαπανηθεί είτε με την μορφή υπηρεσιών είτε με την μορφή προϊόντων. Υπηρεσίες

όπως η ασφάλιση πιστώσεων, η πρότερη ενημέρωση στα πλαίσια διερεύνησης της δυνατότητας καταβολής στον ορισμένο χρόνο και η αξιόπιστη επιχειρηματική πληροφόρηση στοιχειοθετούν εξυγιαντικούς παράγοντες μιας επιχείρησης που θέλει να δει τη θέση της δυναμικά στο μέλλον.

Σε νομικό επίπεδο, η προστασία από τους πιστωτές ιδιαίτερα όταν αυτή λαμβάνει χώρα εγγράφως είναι μια από τις αποτελεσματικότερες λύσεις εξυγίανσης. Σημαντική είναι και εδώ η παραδοχή πως η επιχείρηση θα συνεχίσει να λειτουργεί με την υποστήριξη των πιστωτών της και κυρίως των τραπεζικών. Λύσεις όπως η ενεχυρίαση μελλοντικών απαιτήσεων για διευθέτηση οφειλών και ενίσχυση της ρευστότητας χρειάζονται πολύ χρόνο για λεπτομερή διερεύνηση. Πολλοί επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τις επιλογές που προσφέρει ο νόμος ειδικά στο προπρωτευτικό στάδιο, διαιωνίζοντας τις δυσκολίες τους και περιμένοντας ουσιαστικά να συμβεί το αναπόφευκτο. Όμως ο νόμος σε περιπτώσεις που επιβάλλεται η διαπραγμάτευση δανειακών υποχρεώσεων προβλέπει μια σειρά μέτρων για την διασφάλιση της συνέχειας της επιχείρησης για όσο χρόνο αυτή χρειαστεί να σταθεί ξανά όρθια και να γίνει κερδοφόρα. Έχει βαρύνουσα σημασία το χρονικό σημείο που θα επιλεγεί για την ανάληψη δράσης, καθώς οι παραπάνω επιλογές δεν θα πρέπει να γίνονται όταν είναι γεγονός η οικονομική ασφυξία, αλλά όταν αυτή θα προβλέπεται βραχυπρόθεσμα (Κάτσου, 1998).

Η λύση της επικείμενης πτώχευσης είναι επίσης ικανή να απαλλάξει τον επιχειρηματία από το βάρος ενός μεγάλου μέρους των αρνητικών χειρισμών του και να τον βοηθήσει στο να ξανασχεδιάσει το επιχειρηματικό του μέλλον. Εξάλλου, ακόμα και στην περίπτωση της οριστικής πτώχευσης, ένας εξειδικευμένος συνεργάτης μπορεί να προσφέρει πάντα λύσεις προς το συμφέρον της επιχειρηματικής δράσης του ενδιαφερόμενου.

Ειδικότερα, η αναδιάρθρωση της επιχείρησης στα πλαίσια του πτωχευτικού κώδικα προτείνεται ως ρεαλιστική λύση τόσο από την άποψη της εξοικονόμησης του πολύτιμου απαραίτητου χρόνου για την εξοικονόμηση πόρων, αλλά και της απαγόρευσης τυχόν καταδιωκτικών μέτρων σε βάρος του επιχειρηματία. Στοιχείο ουσίας είναι και η κατάταξη των πιστωτών σε ομάδες και υποομάδες, καθώς και των ομοειδών απαιτήσεων. Κάθε σχέδιο αναδιοργάνωσης προεξετάζεται από το δικαστήριο και επικυρώνεται από αυτό ύστερα από συμφωνία των πιστωτών. Η ελληνική πραγματικότητα είναι αλήθεια πως δεν έχει να δώσει πολλά παραδείγματα σε αυτό το πεδίο. Αντιθέτως γίνονται πολλά στην λεγόμενη κυμαινόμενη ασφάλεια, όπου η πίστωση δίνεται με ενεχυρίαση συγκεκριμένης ποσότητας εμπορεύματος η οποία πρέπει να παραμένει ποσοτικά αλλά και από άποψη αξίας πάντα σταθερή. Το ζήτημα είναι η εξεύρεση ευέλικτου πιστωτικού

ιδρύματος για να προχωρήσει σε μια τέτοια κίνηση καθώς είναι ζήτημα ειδικό και θα υπάρξει ανάγκη κατανόησης εκ μέρους του συγκεκριμένου μηχανισμού.

Επίσης αξίζει να αναφερθεί η περίπτωση όπου η περιουσία του οφειλέτη επιχειρηματία θα μπορούσε να προστατευτεί (asset protection) σε περίπτωση που διορατικά θα προέβλεπε μια δραματική επιδείνωση της κατάστασης. Αυτή η περίπτωση αναφέρεται σε μια από τις πτωχευτικές δυνατότητες όπου η προγενέστερη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων δεν θα αποτελούσαν αντικείμενο διεκδίκησης από την πλευρά των πτωχευτικών πιστωτών αφού αυτά δεν θα μπορούσαν να περιληφθούν στην λεγόμενη πτωχευτική περιουσία (Spathis, 2002).

Συμπερασματικά θα λέγαμε πως η έννοια της εξυγίανσης μια επιχείρησης δεν αφήνει αμέτοχο το νόμο, ο οποίος σε πολλές περιπτώσεις

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Έπιπλα και λοιπός Εξοπλισμός	4.000	Προμηθευτές	20.000
Εμπορεύματα	15.000	Γραμμάτια Πληρωτέα	3.000
Πελάτες	3.000	Υποχρ. από φόρους και τέλη	2.000
Ταμείο	2.000		
Καθαρή Θέση (Έλλειμμα)	1.000		
	<u>25.000</u>		<u>25.000</u>

2.5 Το ενεργητικό μιας εταιρείας

Τα χρήματα που μια επιχείρηση μαζεύει, θα πρέπει κάπου να τα τοποθετεί. Τα τοποθετεί στο ταμείο, σε πράγματα που αγόρασε για να πραγματοποιήσει τον σκοπό για τον οποίο συστάθηκε και τα ονομάζει πάγια, σε εμπορεύματα που αγοράζει, σε ομόλογα, σε συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις και σε διευκολύνσεις προς τους πελάτες της από τις πωλήσεις που πραγματοποιεί. Η τοποθέτηση αυτή των χρημάτων που επιχείρηση μαζεύει, ονομάζεται και ενεργητικό της εταιρείας (Λαζαρίδης & Παπαδόπουλος, 2005).

2.6 Το Παθητικό μιας εταιρείας

Το κεφάλαιο μπορεί να το τοποθετεί ένας επιχειρηματίας, ο ιδιοκτήτης της δηλαδή, ή διάφοροι συμμετοχοί, οι μέτοχοι της εταιρείας. Στους μετόχους της χρωστάει και τα κέρδη που πραγματοποιεί από τις δραστηριότητες της, καθώς και όσα χρήματα δεν μοιράζει και ονομάζονται αποθεματικά της επιχείρησης.

Κατά την διάρκεια της λειτουργίας της μπορεί να δανείζεται χρήματα από τράπεζες ή άλλους οργανισμούς τα οποία όμως τα χρωστάει. Τα χρήματα αυτά θα τα χρωστάει στους οργανισμούς από τους οποίους τα δανείστηκε για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα. Αν αυτό το διάστημα είναι μεγάλο και ξεπερνά ένα έτος ή δύο, τότε μιλάμε για μακροπρόθεσμο δανεισμό, ή αν είναι για μικρότερο διάστημα, όπως κάποιους μήνες, τότε μιλάμε για βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Χρωστάει επίσης και όσους της κάνουν διευκολύνσεις, δηλαδή σε αυτούς που την προμήθευσαν ένα προϊόν, μια πρώτη ύλη ή μια υπηρεσία και ενώ έπρεπε να τους πληρώσει, αυτοί της επιτρέπουν να τους χρωστάει. Αυτοί συνήθως είναι οι προμηθευτές της, οι οποίοι, χάριν μιας καλής συνεργασίας διευκολύνουν την επιχείρηση και της επιτρέπουν να τους χρωστάει, ώστε να ανταποκριθεί βραχυπρόθεσμα στις υποχρεώσεις της απέναντι τους.

Διαπιστώνεται πως μια επιχείρηση, μπορεί να μαζεύει χρήματα μέσω μετόχων, από τράπεζες ή από προμηθευτές, τα οποία γενικώς τα χρωστάει και λογιστικά ονομάζονται ως Παθητικό της επιχείρησης (Κάτσου, 1998).

2.7 Ο ισολογισμός της επιχείρησης

Από τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού μιας επιχείρησης, συγκροτείται ο ισολογισμός της εταιρείας και απεικονίζει την περιουσιακή διάρθρωση της επιχείρησης. Ο ισολογισμός είναι η κύρια οικονομική κατάσταση που απεικονίζει σε μια δεδομένη στιγμή του έτους, την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης. Αποτελείται από δύο στήλες, που η μεν πρώτη ονομάζεται ενεργητικό και η δεύτερη ονομάζεται παθητικό.

Γενικότερα θα λέγαμε πως το παθητικό αφορά το που χρωστάει μια επιχείρηση, ενώ το ενεργητικό που η επιχείρηση έχει τοποθετήσει τα χρήματα που διαθέτει ή που τα επενδύει.

Μια επιχείρηση μπορεί να έχει τοποθετήσει τα χρήματα της σε πάγια στοιχεία όπως μηχανήματα, κτίρια, λογισμικά κλπ. Επίσης σε συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, σε αποθέματα

(εμπορεύματα, ύλες, άλλα προϊόντα), σε χρεόγραφα, στο ταμείο της (Λαζαρίδης & Παπαδόπουλος, 2005).

Μια επιχείρηση μπορεί να χρωστάει στους μετόχους και στο κεφάλαιο που κατέβαλαν, στις τράπεζες και σε μακροχρόνια δάνεια που έλαβε ή σε βραχυπρόθεσμα δάνεια που έλαβε για την κίνηση της. Επίσης στους προμηθευτές της για τα προϊόντα και υπηρεσίες που αγόρασε, καθώς και στο δημόσιο και σε φόρους ή υποχρεώσεις που θα πρέπει να καταβάλλει.

Για να μπορεί μια επιχείρηση να βασίζει την ύπαρξη της θα πρέπει το ενεργητικό τουλάχιστον να ισοδυναμεί με το παθητικό ή να υπερτερεί αυτού.

<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>
<i>ΠΑΓΙΟ</i>	<i>ΚΕΦΑΛΑΙΑ</i>
Ασώματα Πάγια	Ίδια Κεφάλαια
Ενσώματα Πάγια	Αποθεματικά
Συμμετοχές	Λοιπά
<i>ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ</i>	<i>ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ</i>
Αποθέματα	<i>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</i>
Απαιτήσεις	Μακροπρόθεσμες
Χρεόγραφα	Βραχυπρόθεσμες
Ταμείο	Τράπεζες
	Προμηθευτές
	Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

(Πίνακας 1)

Είναι φανερό πως βασικός παράγοντας της οικονομικής υγείας μιας επιχείρησης είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη ισοζύγισή των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων της με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της (Λαζαρίδης & Παπαδόπουλος, 2005).

2.8 Το νεκρό σημείο λειτουργίας μιας επιχείρησης

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία, πάνω στην λειτουργία μιας επιχείρησης και σημείο αναφοράς για πολλές επιχειρηματικές στρατηγικές, αποτελεί το νεκρό σημείο λειτουργίας της επιχείρησης. Νεκρό σημείο της λειτουργίας μιας επιχείρησης είναι το αναγκαίο ύψος των πωλήσεων και κερδών, το οποίο όταν το πραγματοποιήσει η επιχείρηση, καλύπτει όλα της τα

έξοδα και δεν δημιουργεί ούτε κέρδος, ούτε ζημιά. Οποιοδήποτε κέρδος θα πραγματοποιείται έπειτα από το σημείο αυτό.

Το νεκρό σημείο λειτουργίας, είναι ένα σημείο αναφοράς για κάθε επιχείρηση, γιατί αποτελεί στρατηγικό στόχο για κάθε επιχειρηματική απόφαση. Επηρεάζει την απόφαση για το κάθε τι, από την ίδρυση μιας επιχείρησης έως και τις πιο απλές αποφάσεις που μπορούν να φορούν απλές πωλήσεις και στόχους αυτών. Το νεκρό σημείο μπορεί να εκφράζεται με διάφορους τρόπους:

Ως αξία πωλήσεων, δηλαδή σε τι ύψος πωλήσεων (τζίρος) η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί ούτε κέρδος, ούτε ζημιά.

Ως ποσοστό % των πωλήσεων, δηλαδή σε ποιο ποσοστό επί των προβλεπόμενων πωλήσεων, η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί ούτε κέρδη ούτε ζημιές.

Ως ποσότητα πωλήσεων, δηλαδή πόσα τεμάχια ή άλλη μονάδα μέτρησης πρέπει να πωλήσει η επιχείρηση για να μην πραγματοποιήσει ούτε κέρδος, ούτε ζημιά.

Ως χρόνος, δηλαδή σε ένα συνήθως ετήσιο χρονικό ορίζοντα, πόσους μήνες θα χρειαστεί η επιχείρηση για να πραγματοποιήσει εκείνες τις πωλήσεις που θα την φέρουν σε σημείο που να μην έχει ούτε κέρδος ούτε ζημιά.

Γίνεται προφανές πως όσο πιο χαμηλό είναι το νεκρό σημείο, τόσο το καλύτερο για την επιχείρηση. Με χαμηλό επίπεδο νεκρού σημείου, η επιχείρηση γίνεται πιο σταθερή. Και αυτό γιατί με λιγότερες πωλήσεις καλύπτει όλα της τα έξοδα και από το σημείο εκείνο και πέρα πραγματοποιεί κέρδος.

Από όλα τα παραπάνω γίνεται φανερό πως το νεκρό σημείο μιας επιχείρησης διαθέτει ως έννοια δύο σημαντικές συνιστώσες. Η μια είναι οι πωλήσεις, δηλαδή ο τζίρος της και η άλλη τα έξοδα της. Όλα τα έξοδα της επιχείρησης δεν ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Έχουμε τα σταθερά έξοδα και τα μεταβλητά έξοδα. Σταθερά, ονομάζονται τα έξοδα, τα οποία τρέχουν σε κάθε περίπτωση, άσχετα με το αν λειτουργεί ή όχι η επιχείρηση. Μεταβλητά ονομάζονται τα έξοδα, τα οποία τρέχουν εφόσον λειτουργεί η επιχείρηση και μπορούν να τροποποιηθούν ανάλογα με την επιλογή πολιτικής της επιχείρησης. Η διαχείριση των εξόδων αυτών μπορεί να προσδιορίσει και την επιτυχία σε σχέση με το νεκρό σημείο λειτουργίας της επιχείρησης (Λαζαρίδης & Παπαδόπουλος, 2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ

3.1 Ο ορισμός και σκοπός της Πτώχευσης

Η πτώχευση αποτελεί για την Ελληνική πραγματικότητα μια νομική κατάσταση στην οποία μπορεί να βρεθεί ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει εμπορική και οικονομική ιδιότητα, όταν μόνιμα και ολοσχερώς αδυνατεί να ικανοποιήσει τους δανειστές του ή άλλους οφειλέτες. Μια πτώχευση κηρύσσεται μόνο με δικαστική απόφαση και τόσο η διαδικασία όσο και οι επιπτώσεις αυτής διέπονται από το πτωχευτικό δίκαιο που αποτελεί έναν ιδιαίτερο κλάδο του εμπορικού δικαίου. Κύριος σκοπός της πτώχευσης είναι η ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών του οφειλέτη, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ρευστοποίησης της περιουσίας του ή με κάποιον άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης που αποσκοπεί στην διατήρηση και επιβίωσης της επιχείρησης, εφόσον αυτό δύναται να γίνει με νόμιμο τρόπο.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που μπορούν να συμβάλλουν και να οδηγήσουν μια εταιρεία στην αποτυχία και κατά συνέπεια στην κατάσταση της πτώχευσης. Οι λόγοι αυτοί μπορούν να ενταχθούν σε δύο κατηγορίες. Αυτούς που έχουν μικροοικονομική φύση και αυτούς που έχουν μακροοικονομική φύση. Με την μικροοικονομική έννοια εννοείται ότι έχει να κάνει με την εσωτερική λειτουργία και περιβάλλον μιας επιχείρησης. Παράδειγμα εδώ είναι ο μη επιτυχής ή ανύπαρκτος προγραμματισμός, η απουσία της οργάνωσης και η έλλειψη του ελέγχου σε μια επιχείρηση. Στο μακροοικονομικό περιβάλλον εννοείται ότι έχει να κάνει με το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, όπως είναι τα υψηλά επιτόκια δανείων, οι δυσμενείς συνθήκες σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας, οι υποχωρούσες αγορές, και αλλά και οι καταστροφές που δεν έχουν καμία σχέση με την λειτουργία της επιχείρησης. (Useem & Charan, 2002)

Στον Ελλαδικό χώρο το μεγαλύτερο ποσοστό των πτωχεύσεων σήμερα οφείλεται στο εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, καθώς η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών που αντιμετωπίζει η χώρα έχει οδηγήσει αρκετούς κλάδους στο να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους (Ζουπουνίδης & Λεμονάκης, 2009).

3.2 Η πρόβλεψη μιας πτώχευσης

Σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, η πρόβλεψη μιας πτώχευσης, ακολουθεί διάφορα μοντέλα που έχουν να κάνουν τόσο με τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης, όσο και με του

βασικούς οικονομικούς δείκτες μιας κρατικής οικονομίας. Η πρόβλεψη μιας πτώχευσης μπορεί να έχει άμεση σχέση και με την πορεία μιας εθνικής οικονομίας. Το θέμα που δημιουργείται είναι αν η ακολουθία ενός μοτίβου πτώχευσης για μια επιχείρηση, θα έχει την ίδια αποτελεσματικότητα αν εφαρμοστεί σε διαφορετική περίοδο από αυτή που σχεδιάστηκε. Οι προβλέψεις των πτωχεύσεων για έναν οργανισμό ή μια εταιρεία θα πρέπει να εναρμονίζονται διαρκώς με τα γενικότερα οικονομικά δεδομένα και τις συνθήκες του εξωτερικού περιβάλλοντος που η επιχείρηση αντιμετωπίζει. (Grice & Dugan, 2001)

Το πρόβλημα της πρόβλεψης μιας πτώχευσης αποτελεί ένα κλασσικό πρόβλημα της οικονομικής επιστήμης. Η επικινδυνότητα πρόβλεψης για μια μελλοντική πτώχευση έγκειται στις διαφοροποιήσεις που παρουσιάζονται στο γενικότερο εθνικό ή διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Γίνεται σημαντικό λοιπόν να αναλυθεί η σταθερότητα και η ακρίβεια των μοντέλων που προσδιορίζουν μια πτώχευση για μια επιχείρηση. (Altman, 2000).

Η εταιρική πτώχευση φέρνει πάντα τεράστιες οικονομικές απώλειες για τους επενδυτές. Υπάρχουν επίσης πολλές επιπτώσεις της πρόβλεψης μιας πτώχευσης και αφορούν τους οργανισμούς που δανείζουν την επιχείρηση. Οι τράπεζες συνήθως θα πρέπει να προβλέπουν την πιθανότητα πτώχευσης για μια επιχείρηση, ακόμα και πριν εκδοθεί έγκριση για κάποιον δανεισμό. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε διαφοροποίηση των αποφάσεων δανειοδότησης και σε σημαντική εξοικονόμηση πόρων. Οι πιστωτές και οι μέτοχοι μιας επιχείρησης ενδιαφέρονται άμεσα για τις πιθανότητες μιας πτώχευσης, καθώς τους επηρεάζει όλους. (Altman, 2000).

Η υγεία μιας εταιρείας σε ένα εξαιρετικά ανταγωνιστικό περιβάλλον εξαρτάται από:

- Το πόσο φερέγγυα είναι κατά την δημιουργία της,
- Την ικανότητα της και την ευελιξία στην δημιουργία ταμειακών ροών για την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της.
- Την πρόσβαση που έχει σε πιστωτές και κεφάλαια.
- Την χρηματοοικονομική της ικανότητα όταν έρχεται αντιμέτωπη με περιόδους κακής ρευστότητας. (Useem & Charan, 2002)

Η μελέτη της πρόβλεψης μιας εταιρικής αποτυχίας έχει ενδιαφέρον γιατί παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στον τομέα της διαχείρισης των κινδύνων, αφού μπορεί να δώσει την δυνατότητα σε πιστωτές να αποτρέψουν την εταιρική αποτυχία λόγω μιας κακής χρηματοδότησης. Επίσης για την εταιρεία, πρόβλεψη αυτή, θα της δώσει την δυνατότητα να ελιχθεί και να ανταποκριθεί καλύτερα στις τρέχουσες και μελλοντικές υποχρεώσεις της (Altman, 2000).

Μια ανάλυση πρόβλεψης πτώχευσης μπορεί να είναι και πολύ σημαντικό αξιολογικό εργαλείο για τους επενδυτές. Οι εταιρείες με υψηλό κίνδυνο πτώχευσης θα μπορούν να προχωρούν σε έκπτωση της αξίας τους. Οι πληροφορίες για τις πιθανότητες πρόβλεψης μπορούν και γίνονται εργαλεία στα διευθυντικά στελέχη μιας εταιρείας τα οποία χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα στην λήψη αποφάσεων που πολλές φορές μπορούν να αποτρέψουν το άσχημο οικονομικό γεγονός (Κοτσίρης, 1998).

Τα μοντέλα πρόβλεψης μιας πτώχευσης γίνονται σημαντικά εργαλεία για την λογιστική και την διοίκηση μιας επιχείρησης. Η ταξινόμηση και οι ικανότητες της πρόβλεψης της πτώχευσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς της πρόβλεψης της πτώχευσης, την ανίχνευση μιας απάτης προς την εταιρεία και την διαχείριση της εταιρικής απόδοσης από την πρόβλεψη και μετά. Το συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον μιας επιχείρησης, δημιουργεί πολλές και περίπλοκες αιτίες εταιρικής πτώχευσης.

Σήμερα αυτοματοποιημένα συστήματα προβλέψεων εταιρικών πτωχεύσεων εξετάζουν χρηματοοικονομικούς δείκτες, ως δείκτες πρόβλεψης μιας εταιρικής απόδοσης και αξιολογούν τις πιθανότητες για επιτυχία των στόχων της εταιρείας. Όλες πάντως οι μέθοδοι της πρόβλεψης μιας εταιρικής πτώχευσης έχουν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία τους, οπότε η επιλογή ενός συγκεκριμένου μοντέλου δεν είναι απλή.

Μια κυρίαρχη μέθοδος, σήμερα, για την πρόβλεψη μιας πτώχευσης είναι και η περιβάλλουσα ανάλυση δεδομένων (Data Environmental Analysis – DEA) ως ένα γρήγορο και εύκολο εργαλείο για την ανάλυση των πτωχεύσεων. Αποτελεί μια μη παραμετρική μέθοδο η οποία εκτιμά τις αναλύσεις των επιχειρήσεων που έχουν ήδη πτωχεύσει και όσων ακόμα έχουν υγιή οικονομική κατάσταση. Στην μέθοδο αυτή συνήθως δεν χρειάζεται ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων ως δείγμα αξιολόγησης που συνήθως απαιτείται σε στατιστικές και οικονομετρικές αναλύσεις. Σαφέστατα η αξιολόγηση των πιθανοτήτων πτώχευσης είναι σημαντική επειδή μια εταιρική αστοχία επιβάλλει σημαντικές άμεσες και έμμεσες δαπάνες για τους μετόχους και επενδυτές. (Paradi, Asmild & Simak, 2004)

3.3 Ο σκοπός και ο ρόλος του Πτωχευτικού Δικαίου

Το πτωχευτικό δίκαιο ενεργοποιείται όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε τόσο κρίσιμη οικονομική κατάσταση, ώστε να μην είναι πια σε θέση να εξοφλήσει τα χρέη του. Η ουσία του Πτωχευτικού Δικαίου συνίσταται καταρχήν στην μετατροπή ενός διμερούς προβλήματος χρέους (οφειλέτης-

καθένας από τους δανειστές) σε συλλογικό (οφειλέτης-όλοι οι δανειστές) και σε μεγάλο βαθμό κοινωνικό (Κοτσίρης, 1998).

Σε γενικές γραμμές το πτωχευτικό δίκαιο λειτουργεί ως εξής: Όταν η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη καταστεί κρίσιμη και η πληρωμή των χρεών του προβληματική, υπάρχει η δυνατότητα να κηρυχθεί με δικαστική απόφαση η πτώχευσή του. Με την κήρυξη αυτής, οι διώξεις εναντίον του οφειλέτη παγώνουν και ο ίδιος υφίσταται ορισμένους περιορισμούς: Κυρίως δεν μπορεί πλέον να διαχειριστεί ή να διαθέσει την περιουσία του, ούτε να προβεί σε καταβολές χρεών. Οι εξουσίες αυτές μεταβαίνουν σε κάποιο ειδικό όργανο, το σύνδικο. Βασικές αρχές της πτωχευτικής διαδικασίας είναι η αρχή της καθολικότητας και η αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών. Η αρχή της καθολικότητας σημαίνει αφενός ότι από πλευράς μεν ενεργητικού το αντικείμενο της διαδικασίας είναι όλη η περιουσία του οφειλέτη ενώ από πλευράς παθητικού, ότι στη διαδικασία συμμετέχουν καταρχήν όλοι οι πιστωτές αποτελώντας «κοινωνία ζημιάς».

Η αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών σημαίνει ότι οι πιστωτές συμμετέχουν με ίσους όρους στη διαδικασία. Οι συνήθεις λύσεις είναι η ρευστοποίηση του ενεργητικού της περιουσίας του οφειλέτη και η διανομή του προϊόντος της στους πιστωτές, η διευθέτηση των χρεών του οφειλέτη με μορφή συμβιβασμού ή σχεδίου αναδιοργάνωσης και ο προληπτικός συμβιβασμός. Τα δικαιώματα των πιστωτών και οι υποχρεώσεις του οφειλέτη δεν δημιουργούνται και δεν καθορίζονται από τους πτωχευτικούς κανόνες, αλλά λαμβάνονται υπόψη στην πτώχευση ως δεδομένα (Στίγκας, 2005).

Βέβαια τα χρέη του οφειλέτη από τη στιγμή που κηρυχθεί η πτώχευση και αναγγελθούν στην πτωχευτική διαδικασία μπορεί για τους σκοπούς της πτώχευσης να υποστούν ορισμένες αλλοιώσεις, π.χ. να γίνουν ληξιπρόθεσμα ή να σταματήσει η τοκοφορία τους. Ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας εφαρμόζεται από 16/9/2007, το παλιό όμως δίκαιο εξακολουθεί να διέπει τις «εκκρεμείς διαδικασίες». (Σωτηρόπουλος, 2008).

Κατά το άρθρο του κώδικα, «η πτώχευση αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση της περιουσίας του ή με άλλο τρόπο που προβλέπεται από το σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησής του». Διακρίνεται η πρόκριση της ρευστοποίησης της περιουσίας ως μέσο ικανοποίησης των πιστωτών, αλλά χωρίς αυτό να αποκλείει άλλες μεθόδους που θα συμφωνηθούν μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών. Η επιλογή όμως της εξυγίανσης έναντι της ρευστοποίησης, ανήκει στη διακριτική ευχέρεια των πιστωτών, εφόσον αυτή θα οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των συμφερόντων

τους. Επίσης, το γεγονός ότι δίδονται τέτοια δικαιώματα στους πιστωτές, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πρωτεύων στόχος της πτώχευσης είναι η βέλτιστη ικανοποίηση των πιστωτών πριν την ικανοποίηση άλλων συμφερόντων και η ισότιμη μεταχείρισή τους από τον νόμο. Βέβαια δικαιώματα του οφειλέτη (ΠτΚ 71, 170 § 4) και των εργαζομένων (ΠτΚ 34, 70 §2, 103 § 3, 111) προστατεύονται. Επίσης, η πτώχευση ως διαδικασία υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Το άρθρο 5 § 1, ο εισαγγελέας πρωτοδικών μπορεί να υποβάλει αίτηση πτώχευσης, εφόσον τούτο δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος ενώ το άρθρο 124 ΠτΚ προβλέπει ότι το δικαστήριο απορρίπτει το σχέδιο αναδιοργάνωσης, αν τούτο επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος. Ο Πτωχευτικός Κώδικας εισάγει αναγκαστικό δίκαιο. Συνεπώς η δημιουργία πτωχευτικού εθίμου δεν είναι δυνατή. (Κοτσίρης, 2008)

3.4 Προϋποθέσεις για την έναρξη πτώχευσης μιας επιχείρησης.

Μια διαδικασία πτώχευσης ξεκινάει είτε με αίτηση που καταθέτει ο πιστωτής, είτε μετά από δήλωση που καταθέτει ένας οφειλέτης στο πτωχευτικό δικαστήριο, είτε αυτεπαγγέλτως μετά από κάποια νομική καταγγελία. Για να μην απορριφθεί μια αίτηση πτώχευσης θα πρέπει να συντρέχουν κάποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Αρχικά το πτωχευτικό δικαστήριο θα πρέπει να ελέγξει και να πιστοποιήσει πως η περιουσία του οφειλέτη επαρκεί για την ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας. Για το λόγο αυτό το δικαστήριο είναι υπεύθυνο στο να ορίσει έναν πραγματογνώμονα για τον έλεγχο και την διαπίστωση της περιουσιακής και οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης που οδεύει στην πτώχευση. Στην περίπτωση που η αίτηση απορριφθεί για τον λόγο της μη επάρκειας των περιουσιακών στοιχείων, τότε οι πιστωτές της επιχειρήσεις, έχουν το δικαίωμα να διώκουν τον επιχειρηματία νομικά και ατομικά.

Το επόμενο και πολύ σημαντικό πεδίο ελέγχου είναι η διαπίστωση πως μια αίτηση πτώχευσης από μια επιχείρηση δεν κατατίθεται καταχρηστικά. Σε σχέση με τον οφειλέτη θα πρέπει να ελέγχεται πως η αίτηση της πτώχευσης δεν υποβάλλεται με δόλιο σκοπό για την αποφυγή αποπληρωμής των χρεών του. Από την πλευρά των πιστωτών μια αίτηση πτώχευσης δεν θα πρέπει να αποτελεί υποκατάστατο μέσο ικανοποίησης των απαιτήσεων τους. Σύμφωνα με το πτωχευτικό δίκαιο το δικαστήριο διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει στην διαδικασία πτώχευσης μιας εταιρείας αυτεπαγγέλτως με σκοπό να μην υπάρχουν σκοπιμότητες μεταξύ της εταιρείας και κάποιων πιστωτών και την προστασία της δημόσιας τάξης (Σωτηρόπουλος, 2008).

3.5 Το προπαρασκευαστικό στάδιο μιας πτώχευσης

Στο προπαρασκευαστικό στάδιο ενεργούνται οι πράξεις που αφορούν από τη μια το ενεργητικό της εταιρείας και από την άλλη το παθητικό της.

Οι πράξεις που αφορούν το ενεργητικό της εταιρείας έχουν να κάνουν με την διατήρηση αυτού και τη διαχείριση του μέχρι το τέλος της διαδικασίας, όπου και θα διατεθεί αναλόγως για την ικανοποίηση των πιστωτών. Με την κήρυξη πτώχευσης το ενεργητικό της εταιρείας σφραγίζεται από τον ειρηνοδίκη και αποσφραγίζεται όταν οριστεί ο τελικός σύνδικος. Τότε απογράφεται και παραδίδεται σε αυτόν, ώστε να μπορέσει να το διοικήσει.

Στο παθητικό της εταιρείας διενεργείται ο κατάλληλος έλεγχος, προκειμένου να διαπιστωθούν οι απαιτήσεις των πιστωτών, ώστε και να ικανοποιηθούν με την πτώχευση. Ο έλεγχος του παθητικού γίνεται από τον σύνδικο, ο οποίος αρχικά και εντός μιας ορισμένης προθεσμίας, καλεί τους πιστωτές να υποβάλλουν τις απαιτήσεις τους και σε δεύτερο στάδιο να τις επαληθεύσουν. Μετά το τέλος της επαλήθευσης από τους πιστωτές η διαδικασία προχωρά προς την επίτευξη του σκοπού της πτώχευσης. (Αυγητίδης, 2011).

3.6 Το τελειωτικό στάδιο μιας πτώχευσης

Ο τελικός στόχος μιας πτώχευσης δεν μπορεί να είναι άλλος από την ικανοποίηση των πιστωτών, όπως αυτοί έχουν οριστεί και η ολοκλήρωση της διαδικασίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε με συμβιβασμό μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών είτε με την εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας.

Για να γίνει συμβιβασμός μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών, ο οφειλέτης συντάσσει τις προτάσεις απέναντι στους πιστωτές και ο εισηγητής συγκαλεί σε συνάντηση τους πιστωτές, προκειμένου να αποδεχτούν ή όχι τις προτάσεις αυτές. Σε περίπτωση που συμφωνηθεί κάποιος συμβιβασμός, συντάσσεται μια σύμβαση μεταξύ της επιχείρησης (πτωχού) και των πιστωτών, η οποία επικυρώνεται από το πτωχευτικό δικαστήριο. Υπάρχουν δύο είδη συμβιβασμού, ο απλός και ο συμβιβασμός με εγκατάλειψη της πτωχευτικής περιουσίας. Στον πρώτο συμφωνείται μεταξύ της επιχείρησης (πτωχού) και των πιστωτών, το ποσοστό των απαιτήσεων που θα καλυφθούν, καθώς και το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο θα συμβεί αυτό. Συγκεκριμένα, με τον απλό συμβιβασμό επιτυγχάνεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση και η εταιρεία (πτωχός) αναλαμβάνει τη διοίκηση της περιουσίας της, ενώνοντας την πτωχευτική και την μετά-πτωχευτική περιουσία. Επίσης, σαν αποτέλεσμα του συμβιβασμού επέρχεται η διάλυση κάθε

ομάδας των πιστωτών και κάθε πιστωτής πια, στρέφεται ατομικά κατά της εταιρείας (πτωχού), μέσα πάντα στα πλαίσια του συμβιβασμού που κανονίστηκε (Ψυχομάνης, 2007).

Στον συμβιβασμό με παραχώρηση της πτωχευτικής περιουσίας, συμφωνείται να ικανοποιηθούν οι πιστωτές μέσω του αποτελέσματος εκποίησης της πτωχευτικής περιουσίας, η οποία ουσιαστικά παραχωρείται σε αυτούς. Η διαχείριση και η εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας γίνεται από διαχειριστές, οι οποίοι εκλέγονται από τους πιστωτές και πάντα με τον έλεγχο από τον σύνδικο. Σε αυτό το είδος του συμβιβασμού η διάλυση της ομάδας των πιστωτών και η απαλλαγή του εισηγητή από τα καθήκοντα του, γίνεται μετά την περάτωση της εκκαθάρισης από τους διαχειριστές της πτωχευτικής περιουσίας. Ο πτωχευτικός συμβιβασμός δεσμεύει όλους τους πιστωτές ακόμα και εκείνους που δεν συμμετείχαν στην κατάρτιση του ή αποτελούσαν μειοψηφία κατά την λήψη των αποφάσεων. Τα αποτελέσματα που μπορεί να έχει ένας πτωχευτικός συμβιβασμός η περάτωση μιας πτώχευσης, η ανάκτηση της διαχείρισης της περιουσίας της επιχείρησης (πτωχός) και η διάλυση της ομάδας των πιστωτών και η παύση του λειτουργήματος του σύνδικου. Αν δεν υπάρξει συμβιβασμός οι πιστωτές έρχονται στην κατάσταση της ένωσης. Μια ένωση πιστωτών για να πραγματοποιηθεί, θα πρέπει να έχουν προηγηθεί λόγοι όπως:

- Οι πιστωτές δεν συμφωνούν με τις προτάσεις της εταιρείας (πτωχού)
- Το πτωχευτικό δικαστήριο δεν επικυρώνει τον συμβιβασμό
- Η εταιρεία (πτωχός) δεν καταθέτει συμβιβαστικές προτάσεις
- Δεν επιτυγχάνεται η νόμιμη πλειοψηφία στην λήψη αποφάσεων.

Σκοπός μιας ένωσης πιστωτών είναι η εκποίηση της πτωχευτικής περιουσίας και η ικανοποίηση των πιστωτών από το αποτέλεσμα. Σε αυτή την περίπτωση ο σύνδικος συντάσσει έναν πίνακα διανομής και αφού αφαιρέσει από το συνολικό ποσό της εκποίησης τα δικαστικά έξοδα, τα έξοδα διοίκησης της πτώχευσης και το μισθό του, ικανοποιεί τις απαιτήσεις των πιστωτών (Περάκης, 2010).

3.7 Τα προ πτωχευτικά μέτρα με βάση το πτωχευτικό δίκαιο

Με σκοπό την αποτροπή της πτώχευσης, ο οφειλέτης μπορεί να προβεί σε διαπραγματεύσεις με τους πιστωτές του για τη ρύθμιση των χρεών του και την ανόρθωση της επιχείρησής του. Καμιά φορά η ρύθμιση των χρεών επιβάλλεται και νομοθετικά (άρθρα 99-106ια Πτωχευτικός Κώδικας). Ο οφειλέτης δηλαδή, ενεργώντας προληπτικά, έρχεται σε –κατά το δυνατόν

γενικότερη- συμφωνία με τους πιστωτές του πριν πτωχέυσει, επιτυγχάνοντας περίοδο χάριτος, μειώσεις των οφειλόμενων ποσών, μετατροπή των χρεών σε κεφάλαια, χρηματοδοτική στήριξη. Τέτοιες όμως συμφωνίες διέπονται από τη σχετικότητα των ενοχών (ΑΚ 361) και δεσμεύουν μόνο τον οφειλέτη και τους πιστωτές που θέλησαν να συμβληθούν (Αυγητίδης, 2011).

Άρα αν η πλειονότητα των πιστωτών δεν συμφωνήσει η εξυγιαντική προσπάθεια θα αποτύχει. Η νέα (ν. 4013/2011) προ πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης (άρθρα 99-106ια ΠτΚ). Η υπαγωγή σ αυτή τη διαδικασία είναι δυνατή από 15/9/2011.

Η διαδικασία είναι προαιρετική και συναινετική. Κάθε πρόσωπο που έχει πτωχευτική ικανότητα και βρίσκεται σε κατάσταση μόνιμης αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών του (χωρίς να αποκλείεται η παύση πληρωμών) μπορεί να ζητήσει την υπαγωγή του στη διαδικασία. Σκοπός της τελευταίας είναι η σύναψη και η επικύρωση «συμφωνίας εξυγίανσης» που έχει τα προσόντα να βοηθήσει τον οφειλέτη να ορθοποδήσει (ΠτΚ 99 § 3) και που, μετά την επικύρωσή της ισχύει έναντι όλων των πιστωτών. Στη διαδικασία εξυγίανσης δεν εφαρμόζονται οι λοιπές διατάξεις του ΠτΚ, παρά μόνο στο μέτρο που γίνεται παραπομπή σ αυτές (ΠτΚ 99 §1). Είναι μια διαδικασία που πέρα από την ικανοποίηση των πιστωτών, αποσκοπεί και στην αναδιάρθρωση και διατήρηση της επιχείρησης (άρθρο 99 ΠτΚ). Ειδικότερα, με βάση τα παραπάνω, κύριος στόχος της διαδικασίας αυτής φαίνεται να είναι η διάσωση της επιχείρησης, ενώ η ικανοποίηση των πιστωτών αποτελεί το όριο μέσα στο οποίο κινείται αυτή για να επιτύχει τους σκοπούς της. Το ότι δεν παραβιάζεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών πρέπει να διαπιστώνεται από το δικαστήριο τόσο κατά το άνοιγμα της διαδικασίας (άρθρο 101 § 1) όσο και κατά την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης (ΠτΚ 106ζ § 2 στοιχείο β). Για να ελεγχθεί αν παραβιάζεται η ικανοποίηση των δανειστών ελέγχεται το κέρδος που αυτοί θα είχαν από τη ρευστοποίηση του ενεργητικού της επιχείρησης με αυτό που πιθανολογείται ότι θα έχουν κατόπιν του πέρατος της διαδικασίας εξυγίανσης. Αν το δεύτερο ποσό είναι μικρότερο από το πρώτο, δεχόμαστε ότι οι πιστωτές βλάπτονται (Περάκης, 2010).

Τρόποι επίτευξης συμφωνίας

Α) Ενδο-διαδικαστική συμφωνία οφειλέτη και συνέλευσης πιστωτών με την παρεμβολή μεσολαβητή (ΠτΚ 99 § 5, 105 επ.). Η δυνατότητα αυτή επιτρέπει τη δημοσιότητα της διαδικασίας καθώς και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμφωνία των πιστωτών για το εγχείρημα.

Β) Συμφωνία με τους πιστωτές χωρίς αυτοί να αποφασίζουν σε συνέλευση και χωρίς την ύπαρξη μεσολαβητή (ΠτΚ 99 § 5). Είναι μέθοδος με μεγαλύτερη εμπιστευτικότητα και μάλλον δύσκολο να επιτύχει αν οι πιστωτές είναι αρκετοί, καθώς τότε θα πρέπει να συμφωνεί η πλειοψηφία, χωρίς μάλιστα να αλληλοεπηρεάζονται αφού δεν λειτουργούν ως συνέλευση.

Γ) Διαπραγμάτευση με τους πιστωτές πριν από το άνοιγμα της διαδικασίας και υποβολή της συμφωνίας προς επικύρωση μαζί με την αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας (ΠτΚ 99 § 4, 106β). Αυτή είναι κατά κύριο λόγο η πιο πρόσφορη δυνατότητα για να επιτυγχάνεται η μυστικότητα και η ταχύτητα στην δικαστική απόφαση (Περάκης, 2010).

3.8 Υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους εργαζομένους, κατά την πτώχευση

Η πτώχευση ενός εργοδότη δεν αποτελεί γεγονός ανωτέρας βίας και δεν επιφέρει αυτομάτως την λύση συμβάσεων εργασίας για τους εργαζομένους. Για την λύση των συμβάσεων εργασίας επιβάλλεται η έγγραφη καταγγελία από τον σύνδικο της πτώχευσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι σύνδικοι της πτώχευσης είναι δικηγόροι που ορίζονται από το πτωχευτικό δικαστήριο (Στίγκας, 2005)

Αναφορικά με τις συμβάσεις εργασίας τα άρθρα του πτωχευτικού κώδικα προβλέπουν πως ο σύνδικός διασφαλίζει πως όταν ο οφειλέτης είναι ο ίδιος ο εργοδότης, μπορεί να λύσει τότε την σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου με καταγγελία. Η πτώχευση μιας εταιρείας αποτελεί σπουδαίο λόγο για την νόμιμη καταγγελία της σύμβασης μιας εργασίας κάθε διάρκειας, ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Για το κύρος της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου δεν απαιτείται η καταβολή αποζημίωσης.

Από την ημέρα που θα δημοσιευθεί μια δικαστική απόφαση που αφορά πτώχευση εταιρείας και μέχρι ο σύνδικος να αποδεχθεί τις υπηρεσίες των μισθωτών, οι μισθολογικές απαιτήσεις τους από τις συνεχιζόμενες συμβάσεις τους, καθώς και οι απαιτήσεις τους για τις αποζημιώσεις από τις απολύσεις που θα ενεργήσει τυχόν ο σύνδικος, θεωρούνται νομικά πτωχευτικές.

Με βάση το άρθρο 34, παράγραφος 4 του νόμου προβλέπεται πως οι απαιτήσεις των μισθωτών από μισθούς και λοιπές παροχές που δημιουργήθηκαν πριν την κήρυξη της πτώχευσης, καθώς και κάθε συναρτώμενη με την καταγγελία απαίτηση τους, όπως είναι και η αποζημίωση από το νόμο, αποτελούν πτωχευτικές απαιτήσεις, για τις οποίες οι μισθωτοί ικανοποιούνται ως πτωχευτικοί πιστωτές κατά τις ειδικότερες περί της κατάταξης των πιστωτών, διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα (Στίγκας, 2005).

Ακόμη το ίδιο άρθρο στην παράγραφο 5, προβλέπει πως ο μισθωτός που πραγματικά συνεχίζει να παρέχει, ή παρέχει την εργασία του μετά την κήρυξη της πτώχευσης, λόγω συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας από τον οφειλέτη ή τον σύνδικο, για τους μισθούς και τις συναφείς παροχές, ικανοποιούνται ως ομαδικός πιστωτής. Κατόπιν αυτών για να καταγγείλει ο σύνδικος τις συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου των μισθωτών, των οποίων τις υπηρεσίες αποδέχθηκε για την εξυπηρέτηση του διαχειριστικού έργου του ή για την συνέχιση της εμπορικής δραστηριότητας της εταιρείας (πτωχός), πρέπει να τηρήσει όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις, όπως και κάθε εργοδότης, αλλιώς οι απολύσεις θα κρίνονται άκυρες και θα ορίζονται αμοιβές υπερημερίας.

Από την ρευστοποίηση του ενεργητικού ικανοποιούνται όλες οι απαιτήσεις των πιστών και όσων για όρους διευκόλυνσης της πτώχευσης, ο νόμος θα τους ορίσει ως πιστωτές. Οι απαιτήσεις των εργαζομένων, ως απαιτήσεις εκ παροχής εξαρτημένης εργασίας, περιλαμβάνονται στις προνομιακές κατατάξεις των απαιτήσεων, στο πλαίσιο της ικανοποίησης των πιστωτών από το ενεργητικό της επιχείρησης. Βέβαια στην πρώτη σειρά των προνομιακών απαιτήσεων κατατάσσονται οι αξιώσεις του δημόσιου φορέα. Το άρθρο 111 του νόμου κατηγοριοποιεί τις απαιτήσεις μετά την κήρυξη πτώχευσης και οι απαιτήσεις των εργαζομένων αποτελούν ιδιαίτερη ομάδα. (ΙΚΑ, Ασφαλιστικό και Εργατικό Δίκαιο)

Επίσης ο ΟΑΕΔ διατηρεί αυτοτελή λογαριασμό προστασίας εργαζομένων από την φερέγγυα στάση του εργοδότη. Πόροι του λογαριασμού αυτού είναι το 0,15% της εργοδοτικής εισφοράς. Αφερέγγυος εργοδότης κρίνεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που περιέρχεται σε κατάσταση πτώχευσης με τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου, με την οποία προσδιορίστηκε η ημέρα παύσης ή αδυναμίας πληρωμών και κηρύχθηκε η κατάσταση της πτώχευσης. Οι εργαζόμενοι ύστερα από αίτηση, οφείλουν να προσκομίσουν στην αρμόδια υπηρεσία βεβαίωση του σύνδικου πτώχευσης από την οποία να προκύπτει το ύψος των ανεξόφλητων αποδοχών, υπεύθυνη δήλωση για το ύψος των ανεξόφλητων αποδοχών και τα ασφαλιστικά τους βιβλιάρια. Η πληρωμή των ανεξόφλητων αποδοχών που καταβάλλεται στον εργαζόμενο από τον λογαριασμό προστασίας εργαζομένων από την αφερέγγυοτητα του εργοδότη, δεν μπορεί να υπερβεί τις αποδοχές τριών μηνών, που εμπίπτουν στο εξάμηνο που προηγείται της δημοσίευσης της πτωχευτικής απόφασης. Μια αποζημίωση λόγω καταγγελίας, μπορεί να δίδεται στους εργαζομένους, υπό προϋποθέσεις από τον ΟΑΕΔ (Ψυχομάνης, 2007).

3.9 Σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας της επιχείρησης (πτωχού)

Μια σημαντική πολλές φορές διαδικασία ή παράμετρος της πτωχευτικής διαδικασίας είναι και η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Ο γραμματέας ενός πτωχευτικού δικαστηρίου γνωστοποιεί άμεσα στον ειρηνοδίκη τη διάταξη της απόφασης για τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Η γνωστοποίηση μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Αρμόδιος για την σφράγιση είναι ο ειρηνοδίκης του τόπου στον οποίο βρίσκονται τα πράγματα, ο οποίος υποχρεούται να εκτελέσει τη σφράγιση εντός είκοσι τεσσάρων ωρών με την παρουσία του σύνδικου ή και χωρίς αυτή. Σε κάθε περίπτωση, ο ειρηνοδίκης μόλις πληροφορηθεί με οποιοδήποτε τρόπο την κήρυξη της πτώχευσης, οφείλει να ενεργήσει τη σφράγιση, ακόμα και αν δεν έχει ενημερωθεί από τον γραμματέα.

Ο εισηγητής μπορεί να επιτρέψει να παραληφθεί η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, αν κατά την κρίση του η απογραφή είναι δυνατό να ολοκληρωθεί εντός μιας ημέρας. Ο ειρηνοδίκης θέτει τις σφραγίδες στις θύρες και τα παράθυρα του καταστήματος ή της επιχείρησης του οφειλέτη και των λοιπών ακινήτων του, καθώς και επί των κινητών του που βρίσκονται εντός του κλειστού χώρου, ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος στα ακίνητα ή η αφαίρεση κινητών, χωρίς την καταστροφή των σφραγίδων. Δεν μπορεί να σφραγιστεί η κατοικία του οφειλέτη ή της οικογένειας του ή τα κινητά του που είναι ακατάσχετα.

Επίσης εξαιρούνται από την σφράγιση και παραδίδονται αμέσως στον σύνδικο τα πράγματα που υπόκεινται σε άμεση φθορά και εξαιρέθηκαν από την σφράγιση. Τα εμπορικά βιβλία του οφειλέτη και τα βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα ή αυτά που θα πρέπει να γίνουν αποδεκτά από τρίτο και για οποία λαμβάνονται προληπτικά μέτρα, δεν μπορούν να σφραγιστούν. Τα εμπορικά βιβλία θεωρούνται από τον ειρηνοδίκη και βεβαιώνεται με συνοπτική έκθεση η κατάσταση τους, τα δε αξιόγραφα περιγράφονται ακριβώς και με λεπτομέρεια στην έκθεση.

Για την σφράγιση συντάσσεται από τον ειρηνοδίκη έκθεση, στην οποία αναφέρεται η περιγραφή των χώρων που τέθηκαν οι σφραγίδες, τα σημαντικά έγγραφα και οι διαθήκες που τυχόν ανευρέθηκαν, τα τυχόν εξαιρεθέντα από την σφράγιση πράγματα και καταχωρείται κάθε ισχυρισμός ή αντίρρηση των προσώπων που παρευρέθηκαν στην σφράγιση και κάθε τι που μπορεί να έχει σημασία για την πτώχευση και υπέπεσε στην αντίληψη του ειρηνοδίκη. Η σφράγιση μισθωμένου από τον οφειλέτη εμπορικού καταστήματος, αποθήκης ή άλλου χώρου για την άσκηση της επιχείρησης του δεν εμποδίζει την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης που διατάζει για οποιοδήποτε λόγο την απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή (Στίγκας, 2005).

3.10 Τα όργανα που συγκροτούν τη διαδικασία μιας πτώχευσης

Για την εκκίνηση και την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας πτώχευσης είναι απαραίτητα τα όργανα που συμμετέχουν σε αυτή. Τα μέλη αυτά είναι το πτωχευτικό δικαστήριο, ο εισηγητής της πτωχεύσεως, ο σύνδικος της πτώχευσης, η συνέλευση και οι επιτροπές των πιστωτών.

3.10.1 Το πτωχευτικό δικαστήριο

Αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο για την κήρυξη μιας πτώχευσης είναι το κατά τόπους πολυμελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων δραστηριοτήτων του. Το πτωχευτικό δικαστήριο είναι το ανώτατο όργανο το οποίο κηρύσσει την πτώχευση, αλλά εποπτεύει και τις πτωχευτικές εργασίες και επιλύει και ενδεχόμενες διενέξεις που μπορεί να δημιουργηθούν στη διάρκεια της.

Τα καθήκοντα του διακρίνονται στα δικαστικά, όπως η κήρυξη της πτώχευσης και η διεξαγωγή των πτωχευτικών δικών και στα διοικητικά, όπως είναι ο διορισμός των συνδίκων και η επιβολή της προσωποκράτησης στην επιχείρηση (δηλαδή τον πτωχό), όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Το πτωχευτικό δικαστήριο είναι αυτό που ασκεί την ανώτατη εποπτεία σε όλη την διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας (Περάκης, 2010).

3.10.2 Ο δικαστικός εισηγητής και οι αρμοδιότητες του

Σε μια πτώχευση εισηγητής ορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο ένας πρωτοδίκης, ο οποίος υπηρετεί στο πρωτοδικείο. Στα βασικά καθήκοντα του εισηγητή περιλαμβάνονται η επίβλεψη και η διαχείριση των εργασιών της πτώχευσης. Προεδρεύει στις συνελεύσεις των πιστωτών και υποβάλλει την έκθεση σχετικά με την πορεία της πτώχευσης, καθώς επίσης επιβλέπει και το έργο του σύνδικου και έχει την δυνατότητα να ζητήσει ακόμα και την αντικατάσταση του υπό κάποιες προϋποθέσεις, όπως και να προτείνει την παύση της διαδικασίας της πτώχευσης αν διαπιστωθεί έλλειψη των απαιτούμενων πόρων για την συνέχιση της.

Στον εισηγητή της πτωχεύσεως ανατίθεται και ανακριτικά καθήκοντα γιατί, αν το θεωρήσει απαραίτητο, μπορεί να εξετάσει ενόρκως αντιπροσώπους και εργαζομένους του οφειλέτη για θέματα όπως η σύνταξη του ισολογισμού ή οι αιτίες και οι συνθήκες της πτώχευσης. Στις περιπτώσεις πτώχευσης ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταιρειών ο εισηγητής που ορίζεται είναι ο ίδιος και για τα ομόρρυθμα και για τα ετερόρρυθμα μέλη αυτών. (Ρόκκας, 2011).

3.10.3 Ο σύνδικος της πτώχευσης και τα καθήκοντα του

Ο σύνδικος μιας πτώχευσης διορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο για να εκπροσωπήσει τόσο τον πτωχέυσαντα όσο και τους πιστωτές του. Συνήθως είναι δικηγόρος με εμπειρία στον χώρο. Είναι υποχρεωμένος να ασκεί την δραστηριότητα του προς το συμφέρον των πιστωτών και να προχωρήσει και σε κάθε πράξη για την διατήρηση των δικαιωμάτων της επιχείρησης (πτωχού). Υπάρχουν τρία είδη συνδίκων:

Ο προσωρινός σύνδικος που διορίζεται με την απόφαση που κρίνει την πτώχευση και ενεργεί τις επείγουσες και αναγκαίες πράξεις και επίσης συντάσσει και τον κατάλογο των πιστωτών.

Ο οριστικός σύνδικος που ορίζεται επίσης από το πτωχευτικό δικαστήριο μετά την έκθεση του εισηγητή δικαστή και των πιστωτών και έχει ως έργο την εξακρίβωση του εταιρικού ενεργητικού και παθητικού της πτωχευτικής περιουσίας και την ανάληψη της διαχείρισης τους.

Ο σύνδικος της ενώσεως, ο οποίος αναλαμβάνει την εκποίηση και την διανομή της πτωχευτικής περιουσίας στους πιστωτές της εταιρείας (πτωχού).

Ουσιαστικά ένας σύνδικος διατηρεί την ελευθερία να προχωρήσει σε οποιαδήποτε πράξη θεωρεί ότι είναι αναγκαία και θα του δώσει πληροφόρηση για την ορθή εκτέλεση της διαδικασίας της πτώχευσης. Μπορεί δηλαδή μέσω του πτωχευτικού κώδικα, ο οποίος του παρέχει τη δυνατότητα, να ελέγχει επιστολές και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του οφειλέτη, αν κατά την κρίση του αυτά έχουν σχέση με την πτώχευση ή ακόμα και να προσλαμβάνει άτομα με ειδικές γνώσεις που θα τον βοηθήσουν στην προώθηση των εργασιών του. Σε κάθε όμως περίπτωση, ο σύνδικος οφείλει να υποβάλλει αναφορά προς τον εισηγητή, με τον οποίο συνεργάζεται σε όλη την διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας (Περάκης, 2010)

3.10.4 Η συνέλευση και οι επιτροπές των πιστωτών

Σε μια συνέλευση πιστωτών σε πρώτο στάδιο μετέχουν όλοι οι πιστωτές των οποίων εξετάζονται οι απαιτήσεις τους κατά του οφειλέτη, ενώ μετά την επαλήθευση τους μετέχουν μόνο εκείνοι των οποίων οι απαιτήσεις έγιναν δεκτές και βεβαιώθηκαν ένορκα. Σε μια συνέλευση των πιστωτών προεδρεύει πάντα ο εισηγητής και οι αποφάσεις που λαμβάνονται από αυτή έχουν άλλες φορές συμβουλευτικό χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα η αντικατάσταση του συνδίκου και άλλες φορές υποχρεωτικό χαρακτήρα, όπως σε περίπτωση ρήξης του πτωχευτικού συμβιβασμού. Ο νόμος γενικότερα παραχωρεί ελάχιστες εξουσίες στους πιστωτές, αν και αυτοί είναι που επηρεάζονται άμεσα από την πορεία μιας πτώχευσης και έτσι ο

σημαντικότερος ρόλος για τα δικαιώματα τους δίδεται στον σύνδικο της πτωχευτικής διαδικασίας (Κοτσίρης, 1998).

Η συνέλευση των πιστωτών έχει την δυνατότητα να εκλέξει τρία μέλη της για να αποτελέσουν την επιτροπή των πιστωτών. Αυτή η επιτροπή έχει ως βασικά καθήκοντα την παρακολούθηση της πορείας των εργασιών της πτώχευσης και της παροχής βοήθειας στον σύνδικο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Όπως και στην συνέλευση των πιστωτών έτσι και στην επιτροπή τους, δεν παρέχονται ιδιαίτερες εξουσίες δίνοντας με αυτό τον τρόπο έναν καθαρά συμβουλευτικό και βοηθητικό χαρακτήρα (Ψυχομάνης, 2007).

3.11 Η πτωχευτική περιουσία μιας επιχείρησης

Η πτωχευτική περιουσία της επιχείρησης περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας που ανήκει στον οφειλέτη όπου και αν βρίσκεται εκτός από τα πράγματα που εξαιρούνται με βάση το νόμο. Στην περίπτωση επιχειρηματιών που είναι και σύζυγοι και ισχύει το σύστημα της κοινοκτημοσύνης, τότε η κοινή περιουσία λαμβάνεται ως χωριστή και ως πτωχευτική ορίζεται μόνο αυτή που ανήκει στο οφειλέτη. Στα πράγματα που δεν χρίζουν κατάσχεσης ανήκουν:

- § Τα πράγματα της προσωπικής χρήσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του, ρούχα, κλινοσκεπάσματα και έπιπλα, εφόσον αυτά είναι απαραίτητα για τις ανάγκες της διαβίωσης του.
- § Τρόφιμα και καύσιμη ύλη απαραίτητα στον οφειλέτη και την οικογένειά του για τρεις μήνες.
- § Αναμνηστικά αντικείμενα, χειρόγραφα, επιστολές, οικογενειακά έγγραφα και επαγγελματικά βιβλία.
- § Υλικά που προορίζονται για την επιστημονική, καλλιτεχνική και γενικότερα πνευματική καλλιέργεια και επιμόρφωση του οφειλέτη και της οικογένειάς του.

Τα ακατάσχετα μαζί με οποιοδήποτε άλλο περιουσιακό στοιχείο που μπορεί να αποκτηθεί πέραν του χρονικού σημείου της πτώχευσης, δημιουργούν ένα νέο περιουσιακό σύνολο, την μετά-πτώχευτική περιουσία. Η περιουσία αυτή, όσο η επιχείρηση (πτωχός) βρίσκεται στην διαδικασία της πτώχευσης, αποτελεί ξεχωριστή περιουσιακή ομάδα, με αποτέλεσμα οι πιστωτές να μην μπορούν να ικανοποιηθούν από αυτή. Η ένωση της πτωχευτικής και της μετά-πτώχευτικής περιουσίας της επιχείρησης επέρχεται όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία της πτώχευσης της επιχείρησης (Ρόκκας, 2011).

3.12 Κινήσεις αποφυγής χρεοκοπίας

Είναι γεγονός πως ακόμα και όταν μια επιχείρηση φτάσει ένα βήμα πριν την χρεοκοπία, υπάρχουν κάποιες πιθανές διέξοδοι, με βασική πάντα προϋπόθεση να έχει πεισθεί η διοίκηση της επιχείρησης πως μπορεί να τα καταφέρει και να μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Εάν λοιπόν μια επιχείρηση αποφασίσει να διατηρηθεί και να επιβιώσει, χωρίς να προχωρήσει σε διάλυση και εκκαθάριση της περιουσίας της, πρέπει να κινητοποιηθεί και να κάνει κάποιες παράλληλες ενέργειες (Spathis, 2002).

Πολύ σημαντικό βήμα είναι η **αξιοποίηση των υπαρχόντων περιουσιακών στοιχείων** της. Αυτό το πετυχαίνει με:

- Ø Αναζήτηση αξιόπιστων χρηματοδοτήσεων με εγγύηση τα περιουσιακά της στοιχεία.
- Ø Επικερδής πώληση ενός μη αρκετά κερδοφόρου φορέα της εταιρείας και αν κριθεί απαραίτητο να προχωρήσει σε πώληση και ενός κερδοφόρου, εφόσον αυτό διασφαλίζει την ύπαρξη της.
- Ø Ρευστοποίηση όλων των ακινήτων περιουσιακών στοιχείων και τοποθέτηση των χρημάτων στην παραγωγική διαδικασία.

Δεύτερο πολύ σημαντικό βήμα είναι η **αναδιοργάνωση της εταιρείας**. Αυτό το πετυχαίνει με:

- Ø Εφαρμογή νέας στρατηγικής
- Ø Μετακίνηση ή αντικατάσταση των στελεχών που οδήγησαν την εταιρεία σε κίνδυνο.
- Ø Πίεση στους προμηθευτές και πιστωτές για παράταση των αποπληρωμών τους ή αναθεώρηση αυτών.
- Ø Συγχώνευση με άλλη εταιρεία ή πώληση μεριδίου της επιχείρησης.

Τρίτο πολύ σημαντικό βήμα είναι η **διαφοροποίηση των σχέσεων της με τους δανειστές**. Αυτό το πετυχαίνει με:

- Ø Διαπραγμάτευση επέκτασης του χρόνου αποπληρωμής των υπαρχόντων δανείων.
- Ø Αναδιοργάνωση του δανειακού χαρτοφυλακίου
- Ø Πίεση για συμβιβασμό και εξασφάλιση χαμηλότερου τελικού ποσού αποπληρωμής.

(Στίγκας, 2005).

Σε όλα τα παραπάνω αυτό που τελικά πείθει και την ίδια την διοίκηση να προσπαθήσει να βγάλει την εταιρεία από το αδιέξοδο, αλλά και τους δανειστές και τους προμηθευτές να αλλάξουν γνώμη και να την εμπιστευτούν, είναι η αύξηση των πωλήσεων και των προσδοκώμενων κερδών και όχι η παρουσίαση ενός βελτιωμένου πλάνου διοίκησης. Αυτό συμβαίνει γιατί τα κέρδη και η αυξημένη ρευστότητα δημιουργούνται από την αύξηση των πωλήσεων και επειδή κάθε δανειστής ή προμηθευτής γνωρίζει πως έχει λίγες πιθανότητες να απαιτήσει όλες τις εγγεγραμμένες απαιτήσεις του σε περίπτωση κήρυξης μιας πτώχευσης.

Ένα καλά σχεδιασμένο επιχειρηματικό σχέδιο, προς την κατεύθυνση αυτή, μπορεί να πείσει τους πιστωτές να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη τους στην επιχείρηση και τις τράπεζες να προχωρήσουν σε νέα χρηματοδότηση (Spathis, 2002)

3.13 Το νομικό πλαίσιο της αποκατάστασης ενός πτωχεύσαντα

Με βάση τις ισχύουσες νομικές διατάξεις ο πτωχεύσας δύναται οποτεδήποτε μετά την κήρυξη του σε πτώχευση, να υποβάλλει αίτημα στο δικαστήριο, για έκδοση διατάγματος αποκατάστασης του. Το δικαστήριο ορίζει ημερομηνία για ακρόαση της αίτησης του. Η ακρόαση της αίτησης διεξάγεται σε δημόσια συνεδρίαση του δικαστηρίου, με εξαίρεση μόνο, όταν το δικαστήριο σύμφωνα με τους κανονισμούς του νόμου που εκδίδονται, διατάξει διαφορετικά (Στίγκας, 2005).

Κατά την ακρόαση της αίτησης το δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει έκθεση του επίσημου παραλήπτη ως προς την διαγωγή και τις υποθέσεις του πτωχεύσαντα (περιλαμβανόμενης έκθεσης για την διαγωγή του πτωχεύσαντα κατά την διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας) και δύναται είτε να εκδόσει είτε να αρνηθεί να εκδόσει απόλυτο διάταγμα αποκατάστασης, ή να

αναστείλει την ισχύ του διατάγματος για ορισμένο χρόνο, ή να εκδόσει διάταγμα αποκατάστασης με όρους αναφορικά με οποιεσδήποτε απολαβές ή εισοδήματα τα οποία πιθανόν αργότερα να καταστούν οφειλόμενα στον πτωχεύσαντα, είτε σε σχέση με την μετέπειτα εξασφαλισμένη από αυτόν περιουσία.

Είναι κατανοητό πως όταν ο πτωχεύσας διαπράξει πλημμέλημα που συνδέεται με την πτώχευση του ή σε γεγονός που συνδέεται με την πτώχευση του τότε το δικαστήριο πρέπει:

- § Να αρνηθεί την αποκατάσταση, ή
- § Να αναστείλει την αποκατάσταση για περίοδο που θεωρεί σκόπιμη, ή
- § Να αναστείλει την αποκατάσταση έως ότου αποδοθεί στους πιστωτές μέρος πενήντα σεντ του ευρώ για κάθε ευρώ χρέους.
- § Να απαιτήσει από τον πτωχεύσαντα ως όρο για την αποκατάσταση του να συναινέσει στην λήψη εναντίον του απόφασης από τον επίσημο παραλήπτη ή τον διαχειριστή για οποιοδήποτε υπόλοιπο ή μέρος του υπολοίπου των χρεών που δύναται να επαληθευτούν στην πτώχευση, το οποίο κατά το χρόνο της αποκατάστασης δεν ικανοποιήθηκε.

Το δε υπόλοιπο αυτό ή το μέρος του υπολοίπου των χρεών θα καταβληθεί από τις μελλοντικές απολαβές ή από τη μετέπειτα διασφαλιζόμενη περιουσία του πτωχεύσαντα με τέτοιο τρόπο και τηρουμένων τέτοιων όρων, που το δικαστήριο δύναται να διατάξει (Ψυχομάνης, 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Εισαγωγικά

Για την καλύτερη κατανόηση των κινήσεων και των πολιτικών που ακολουθεί μια εταιρεία σε περίπτωση πτώχευσης, είναι μεθοδολογικά πολύ χρήσιμο να μελετηθεί και να αξιολογηθεί μια πραγματική περίπτωση πτωχευτικής διαδικασίας μιας εταιρείας και να αναλυθούν οι πολιτικές και τα βήματα που ακολούθησε μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης της.

Η μελέτη και ανάλυση μιας περίπτωσης επιχείρησης με χρηματοοικονομικά προβλήματα και με μεγάλη πιθανότητα πτώχευσης, μας δίνει μια πλήρη εικόνα των καταστάσεων και των προτεραιοτήτων που ακολουθούν, την πιθανότητα και τις δυνατότητες εξυγίανσης της, καθώς και την αναγνώριση των στελεχών και οργάνων που συμμετέχουν σε κάθε βήμα. Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλυθεί λεπτομερώς η οικονομική δυσχερής κατάσταση, στην οποία περιήλθε ανώνυμη εταιρεία, με μεγάλο κύκλο εργασιών και οδηγήθηκε, έπειτα από επιλογή πολιτικών εξυγίανσης, στην πτώχευση της.

4.2 Επιλογή ερευνητικού πεδίου – Μελέτη περίπτωσης

Για την εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών που θα βοηθήσουν την εργασία στην εξαγωγή συμπερασμάτων πάνω στα ζητήματα της εταιρικής πτώχευσης, αλλά και για να απαντηθούν επιτυχώς οι ερευνητικοί στόχοι της εργασίας, θεωρήθηκε σκόπιμο να μελετηθεί μια Ανώνυμη Εταιρεία, η οποία τελικά πτώχευσε και βάσει του μεγέθους της και του κύκλου εργασιών που πραγματοποιούσε, θα έδινε εικόνα για ένα μεγάλο εύρος των πολιτικών που υιοθετούνται πριν, αλλά και κατά την διάρκεια της πτώχευσης.

Ένα πολύ πρόσφατο παράδειγμα, αποτέλεσε και η πτώχευση του ομίλου «ΣΕΛΜΑΝ Ελληνική – Ελβετική Βιομηχανία Επεξεργασίας Ξύλου Α.Ε.». Η συγκεκριμένη περίπτωση, εκτός των όσων αναφέραμε προηγουμένως διέθετε το πλεονέκτημα πως λειτουργούσε στην Ελληνική οικονομία και το χρηματοοικονομικό της περιβάλλον και επίσης αποτελεί πολύ πρόσφατο παράδειγμα, μιας και η κήρυξη της πτώχευσης της έγινε τον Μάιο του 2014.

Η συγκεκριμένη επιλογή μελέτης περίπτωσης, λόγω του μεγέθους της εταιρείας, δίνει πολύ καθαρή εικόνα για τις οικονομικές της καταστάσεις και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε. Επίσης φανερώνει τις πολιτικές αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης που η εταιρεία επέλεξε να ακολουθήσει

και φανερώνει επίσης και τους λόγους που έφτασε στην αποτυχία. Το μέγεθος της εταιρείας, μπόρεσε να ενεργοποιήσει όλους τους μηχανισμούς που λειτουργούν σε μια προσπάθεια αναδιάρθρωσης και πιθανής πτώχευσης και οι οποίοι αναλύθηκαν διεξοδικά στα κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης της πτυχιακής εργασίας.

4.3 Η συλλογή των δεδομένων και τα αποτελέσματα της μελέτης περίπτωσης

Τα αποτελέσματα της μελέτης περίπτωσης παρουσιάζονται μέσα από την συλλογή δεδομένων που πραγματοποιήθηκε για την εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ Α.Ε. και την παρακολούθηση όλων των ενεργειών που πραγματοποίησε και των πολιτικών που ακολούθησε μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης της. Η συλλογή έγινε μέσα από την αίτηση – έκθεση αναδιάρθρωσης που κατέθεσε η ίδια η εταιρεία στο πρωτοδικείο Αθηνών, την αίτηση πτώχευσης που κατέθεσε ομάδα εργαζομένων της και την έκθεση της ΣΕΛΜΑΝ για υπαγωγή στο άρθρο 99 του κώδικα περί εταιρικής εξυγίανσης.

Μέσα από τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στο έκτο κεφάλαιο θα απαντηθούν οι κύριοι ερευνητικοί στόχοι της εργασίας, θα αποτυπωθούν οι συνέπειες και τα αποτελέσματα μιας πτώχευσης στην Ελληνική οικονομία και θα δοθεί η εικόνα της Ελληνικής πραγματικότητας, ιδιαίτερα την σημερινή εποχή κατά οποία δεσπόζει η χρηματοοικονομική κρίση στην χώρα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

5.1 Εισαγωγικά

Για την κατανόηση των όσων αναφέρθηκαν στα κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης της εργασίας ακολουθήθηκε, ως ερευνητικό εργαλείο, η ανάλυση μιας μελέτης περίπτωσης πάνω στο ζήτημα της πτώχευσης μιας εταιρείας και των πολιτικών που ακολουθούνται από την επιχείρηση πριν αλλά και κατά την διάρκεια αυτής. Το παράδειγμα που θα έπρεπε να μελετηθεί και να αναλυθεί, μιας και θα έχει σημασία να εξετάζεται με βάση την αγορά στην οποία λειτουργούμε, δηλαδή την Ελληνική οικονομία, πάρθηκε από τον Ελληνικό εμπορικό χώρο και για να είναι σύγχρονο και πρόσφατο, επιλέχθηκε η εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ, η οποία κατείχε ηγετική θέση στην αγορά ξυλείας.

Η συγκεκριμένη εταιρεία, λόγω του μεγέθους της και της θέσης της στην Ελληνική αγορά και οικονομία, μπόρεσε να μας δώσει πολλές πληροφορίες και να μας διαφωτίσει πάνω στα ζητήματα και τις πολιτικές που ακολουθούνται πριν και κατά την διάρκεια μιας πτωχευτικής διαδικασίας. Αξίζει να αναφερθεί πως η εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ ήταν εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών και διέθετε κύκλο εργασιών πολλών εκατομμυρίων ευρώ και είχε μεγάλο αριθμό εργαζομένων στο δυναμικό της. Για το λόγο αυτό, αποτέλεσε σημαντικό και χρήσιμο παράδειγμα μελέτης προς εξαγωγή και αξιοποίηση συμπερασμάτων.

Παρακάτω, στις ενότητες του πέμπτου κεφαλαίου, παρατίθενται, παρουσιάζονται και αναλύονται τα οικονομικά δεδομένα της επιχείρησης και τα βήματα και οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν έως την πτώχευση.

5.2 Πτώχευση Εταιρείας στην Ελληνική Αγορά – Η περίπτωση πτώχευσης του ομίλου Shelman 2014

Στην προσπάθεια της εργασίας να κατανοηθεί πρακτικά η πορεία και η διαδικασία μιας πτώχευσης στο σύγχρονο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον και να σημειωθούν οι επιπτώσεις και οι πτυχές στην Ελληνική πραγματικότητα, επιλέχθηκε για αυτό τον σκοπό η εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ Α.Ε. – Ελληνό –Ελβετική Συνεργασία Επεξεργασίας Ξύλου. Η συγκεκριμένη εταιρεία στα πλαίσια της υπαγωγής της σε καθεστώς πτώχευσης έπρεπε να προβεί σε έκθεση των οικονομικών της αποτελεσμάτων ενεργητικού και παθητικού την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της εταιρείας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.

Το 2013 αποτέλεσε για την επιχείρηση την έκτη συνεχόμενη χρονιά συνεχούς και εντεινόμενης ύφεσης, όπως και για την ελληνική οικονομία, με αποτέλεσμα να εξαντληθούν οι αντοχές τόσο των επιχειρήσεων όσο και των νοικοκυριών. Από τους κλάδους που επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση και έπειτα από τους ολυμπιακούς αγώνες, ήταν αυτοί που σχετιζόνταν με την οικοδομική δραστηριότητα και τις κατασκευές. Το αποτέλεσμα ήταν υψηλοί αρνητικοί ρυθμοί ανάπτυξης να παρουσιαστούν και σε όλους τους κλάδους που συνδέονται με τον κατασκευαστικό. Η μειωμένη ζήτηση για τα είδη ξυλείας τόσο στο έτος 2013, όσο και για την προηγούμενη περίοδο μεταξύ 2008 και 2012, επηρέασαν αρνητικά τις πωλήσεις του ομίλου και της εταιρείας. Η ανάκαμψη στο κλάδο δεν διαφαινόταν δυνατή, σε ένα οικονομικό περιβάλλον όπως αυτό που επικράτησε στην χώρα καθ' όλη τη διάρκεια του 2013.

Κατά την άποψη και τις εκτιμήσεις των αναλυτών και των στελεχών του ομίλου, το έτος 2014 προβλεπόταν έτος συνεχιζόμενης ύφεσης χωρίς όμως θετική και άμεση επίδραση στην δραστηριότητα του κλάδου ξύλου και των κατασκευών γενικότερα και χωρίς διαφαινόμενη αύξηση του εθνικού εισοδήματος. Επειδή το εργοστάσιο της μητρικής εταιρείας που βρισκόταν στο Βασιλικό Χαλκίδας, έχει παύσει να λειτουργεί, σχεδόν από την αρχή του 2013, η δραστηριότητα του εργοστασίου αυτού (πωλήσεις, κόστη, έξοδα) συνιστούν διακοπέισα (μη συνεχιζόμενη) δραστηριότητα και αποτυπώνεται στις οικονομικές καταστάσεις ξεχωριστά.

Ο κύκλος εργασιών των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του ομίλου κατά το 2013 ανήλθε σε 16,4 εκατομμύρια ευρώ από 24,9 εκατομμύρια το 2012. Τα αποτελέσματα προ αποσβέσεων, χρηματικών επενδυτικών αποτελεσμάτων, φόρων των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ανήλθαν σε 7,7 εκατομμύρια ευρώ από 5,9 εκατομμύρια το 2012 (ποσό που πάντα είναι αρνητικό για τον

ισολογισμό). Οι ζημιές των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του ομίλου προ φόρων ανέρχονται σε 13,38 εκατομμύρια από 15,73 εκατομμύρια το 2012. Ο κύκλος εργασιών των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων της μητρικής εταιρείας ΣΕΛΜΑΝ κατά το 2013 ανήλθε σε 10,6 εκατομμύρια ευρώ, από 13,7 εκατομμύρια το 2012. Τα αποτελέσματα προ αποσβέσεων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, φόρων των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ανήλθαν σε 10,7 εκατομμύρια από 9,1 εκατομμύρια ευρώ το 2012 (ποσό που πάντα είναι αρνητικό για τον ισολογισμό). Οι ζημιές των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων προ φόρων της εταιρείας, ανήλθαν σε 15,03 εκατομμύρια από 17,36 εκατομμύρια το 2012.

Ο κύκλος εργασιών των εργασιών που διακόπηκαν της μητρικής εταιρείας ΣΕΛΜΑΝ κατά το 2013 ανήλθε σε 3,5 εκατομμύρια από 22,5 εκατομμύρια το 2012. Τα αποθέματα του ομίλου και της μητρικής εταιρείας την 31.12.2013 εμφανίζονται μειωμένα έναντι της 31.12.2012 κατά 25,78 % και 29,40 % αντιστοίχως. Η μείωση οφείλεται κυρίως στην πώληση αποθεμάτων σχηματισμένων σε παλαιότερα έτη. Οι απαιτήσεις τόσο του ομίλου όσο και της εταιρείας την 31.12.2013 μειώθηκαν συγκριτικά με την ίδια ημερομηνία του 2012. Συγκεκριμένα για τον όμιλο την 31.12.2013 ανήλθαν σε 11,1 εκατομμύρια από 18,9 εκατομμύρια για την 31.12.2012 και για την εταιρεία ανήλθαν για την ίδια περίοδο σε 11,4 εκατομμύρια από 18,8 εκατομμύρια το 2012. Η μείωση αυτή ήταν αποτέλεσμα της αλλαγής της εμπορικής πολιτικής που επέτασσε εφαρμογή νέων συστημάτων αξιολόγησης της φερεγγυότητας των πελατών της, μείωση του χρόνου είσπραξης των ανοιχτών υπολοίπων από πελάτες και ελαχιστοποίηση του μέσου χρόνου πίστωσης, όπως επίσης και της μείωσης του κύκλου εργασιών.

Ο συνολικός δανεισμός του ομίλου ανήλθε την 31.12.2013 σε 128,7 εκατομμύρια ευρώ από 125,05 εκατομμύρια την 31.12.2012. Η αύξηση του δανεισμού αντιπροσωπεύει τους μην καταβεβλημένους τόκους των υφιστάμενων τραπεζικών δανείων. Κατά το έτος 2013, επομένως, οι αδυναμίες ρευστότητας και ανάκαμψης του ομίλου, σε συνδυασμό με την γενικότερη κατάσταση της οικονομίας οδήγησαν την εταιρεία και τον όμιλο στο να προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση και να υποβάλλει αίτηση πτώχευσης, όπως θα δούμε και παρακάτω.

5.3 Τα σημαντικά γεγονότα μέχρι την αίτηση πτώχευσης (Μάρτιος 2014)

Με βάση τα παραπάνω οικονομικά δεδομένα, έτσι όπως αυτά διαμορφώθηκαν, η εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ, ήταν αναγκασμένη να προσαρμοστεί στους μειωμένους τζίρους των τελευταίων ετών, στα αυξημένα σταθερά έξοδα παραγωγής των εργοστασίων, κυρίως του εργοστασίου της στο Βασιλικό Χαλκίδας, στις δυσμενείς προοπτικές των ετών που θα ακολουθούσαν, στην ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης και στην έλλειψη χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα, πήρε τα ακόλουθα μέτρα:

- Ø Έκλεισε οριστικά το εργοστάσιο του Βασιλικού Χαλκίδας με την από 03.01.2013 απόφαση του διοικητικού της συμβουλίου. Το κόστος των αποζημιώσεων των 174 υπαλλήλων ανερχόταν σε 3,5 εκατομμύρια ευρώ. Η εταιρεία υπέβαλε αίτημα στις αρχές για έγκριση των σχεδιαζόμενων ομαδικών απολύσεων ου προσωπικού του εν λόγω εργοστασίου, το οποίο αρχικά απορρίφθηκε από το υπουργείο απασχόλησης. Πάντως σε αρχικό στάδιο με συμφωνημένες αποζημιώσεις μεταξύ επιχείρησης και εργαζομένων, 121 άτομα δέχτηκαν τον διακανονισμό αποχώρησης. Η παύση λειτουργίας του εργοστασίου δεν θα έχει στο άμεσο μέλλον δυσμενείς επιπτώσεις για την λειτουργία της εταιρείας, καθώς μονάδες παραγωγής μπορούν να μεταφερθούν και στο δεύτερο εργοστάσιο στην Κομοτηνή.
- Ø Το διοικητικό συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών, έθεσε άμεσα τις μετοχές της εταιρείας στην κατηγορία της επιτήρησης, επειδή οι ζημιές της χρήσης της είχαν διαμορφωθεί σε επίπεδο μεγαλύτερο από το 30% των ίδιων των κεφαλαίων της.
- Ø Από το καλοκαίρι του 2013, το εργοστάσιο της εταιρείας στην Κομοτηνή υπολειτούργησε λόγω ανεπάρκειας ρευστότητας για την εξασφάλιση πρώτων υλών και λοιπών δαπανών παραγωγής. Το ίδιο συνέβη και με το εργοστάσιο της θυγατρικής ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑΣ.
- Ø Το διοικητικό συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών από 02.12.2013 έθεσε άμεσα και επ' αόριστον τις μετοχές της εταιρείας σε αναστολή διαπραγμάτευσης επειδή στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας και του ομίλου, ο ορκωτός ελεγκτής στην επισκόπηση του έδωσε αρνητικό συμπέρασμα.
- Ø Η εταιρεία κατέθεσε αίτηση εξυγίανσης η οποία δεν έγινε αποδεκτή από το δικαστήριο, καθώς δεν κατέστη δυνατή κάποια συμφωνία με τις πιστώτριες τράπεζες περί αναδιάρθρωσης του τραπεζικού δανεισμού.

Ø Την 5^η Φεβρουαρίου 2014 συζητήθηκε στο πολυμελές πρωτοδικείο Αθηνών, αίτηση πτώχευσης της εταιρείας από ομάδα εργαζομένων της μονάδας Βασιλικού Χαλκίδας, οι οποίοι διεκδικούσαν οφειλόμενα ποσά δεδουλευμένων αποδοχών και αποζημιώσεων απόλυσης.

5.4 Η προοπτική της πτώχευσης της εταιρείας ΣΕΑΜΑΝ Α.Ε.

Με βάση την σύνταξη της έκθεσης της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας, αναφέρεται πως η επί πολλά έτη δυσμενής οικονομική συγκυρία στην Ελλάδα, η βιομηχανία των κατασκευών και του ξύλου έχει υποστεί πολύ μεγάλη ζημιά. Η επανεκκίνηση των επενδύσεων και των δημοσίων κατασκευαστικών έργων δεν είναι ορατές τα επόμενα χρόνια. Με βάση τις πρώτες εκτιμήσεις του 2014, καμία προοπτική ανάπτυξης δεν διαφαίνεται στην αγορά του ξύλου. Ως εκ τούτου και για όσο διάστημα συνεχιστεί η γενικευμένη οικονομική κρίση στη χώρα μας, οι πωλήσεις και τα οικονομικά αποτελέσματα του ομίλου θα επηρεάζονται αρνητικά.

Ο όμιλος κατά την διάρκεια των τελευταίων χρήσεων και παρά τις συνεχείς και έντονες προσπάθειες που κατέβαλλε, παρουσίασε σημαντικές ζημιές και αρνητικά ίδια κεφάλαια και ως εκ τούτου θεώρησε πως συντρέχουν οι λόγοι εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του νόμου περί πτωχεύσεων. Συνεπώς οι μέτοχοι θα έπρεπε να πάρουν τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών που προβλέπονται από την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων.

Στα πλαίσια αυτά και δεδομένου ότι οι μέτοχοι αδυνατούσαν να εισφέρουν στον όμιλο ίδια κεφάλαια, αναζητήθηκε στρατηγικός επενδυτής, η εξεύρεση του οποίου ήταν η μόνη δυνατή προϋπόθεση για την χρηματοδότηση του ομίλου με ίδια κεφάλαια και την συνέχιση της δραστηριότητας του.

Ο όμιλος στον βαθμό που μπορούσε χρηματοδότησε τις ανάγκες κεφαλαίου κίνησης, αποκλειστικά μέσω των ταμειακών ροών από τη λειτουργία του (το τραπεζικό σύστημα είχε ήδη πάψει να χρηματοδοτεί τον όμιλο). Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2013 η εταιρεία δεν βρέθηκε σε συμμόρφωση με τους χρηματικούς και οικονομικούς δείκτες που απορρέουν από τις συμβάσεις ομολογιακών δανείων, λόγω των δυσμενών οικονομικών στοιχείων που παρουσίασε τα τελευταία έτη. Το συνολικό ύψος των ομολογιακών δανείων για τα οποία η εταιρεία δεν ήταν σε συμμόρφωση με τα προκαθορισμένα όρια ορισμένων δεικτών, ανερχόταν στο ποσό των 95 εκατομμυρίων ευρώ. Για τον λόγο τα συγκεκριμένα ομολογιακά δάνεια από την 31^η Δεκεμβρίου 2013 και έπειτα, απεικονίστηκαν ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Η απεικόνιση των ομολογιακών δανείων ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είχε, μεταξύ άλλων, ως συνέπεια το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του ομίλου και της εταιρείας να υπερβούν κατά πολύ τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις.

Ο όμιλος ΣΕΛΜΑΝ για μεγάλο χρονικό διάστημα, που υπερέβη τα δυο έτη, βρισκόταν σε διαπραγματεύσεις με τις πιστώτριες τράπεζες με σκοπό την αναδιάρθρωση του έως τότε δανεισμού του. Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης συνεχίστηκε για αρκετό διάστημα αλλά δεν κατέληγε σε κάποιο βιώσιμο αποτέλεσμα.

Το ενδεχόμενο της μη συμμετοχής των τραπεζών, ως κύριοι πιστωτές, στην αναδιάρθρωση του ομίλου ΣΕΛΜΑΝ και παράλληλα με την ταμειακή ασφυξία που παρουσίασε η εταιρεία δημιουργεί πολύ μεγάλη αβεβαιότητα στον όμιλο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Για τον λόγο αυτό και επέμενε με έκθεση και αίτηση προς το δικαστήριο για την υπαγωγή του στο άρθρο εξυγίανσης 99 του πτωχευτικού κώδικα.

5.5 Οι κίνδυνοι και η διαχείριση τους, προ της πτώχευσης για τον όμιλο ΣΕΛΜΑΝ

Ο όμιλος δεν είχε δανειακές υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα και συνεπώς δεν είχε έκθεση σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Οι απαιτήσεις του από εξαγωγές εκτός της ζώνης του ευρώ, ανέρχονταν σε πολύ μικρό ποσοστό επί των συνολικών απαιτήσεων, οι οποίες εισπράττονταν σε χρονικό διάστημα μικρότερο των 30 ημερών, συνεπώς και ο συναλλάγματός κίνδυνος από τον λόγο αυτό ήταν αμελητέος.

Αναφορικά με τις διακυμάνσεις των τιμών των πρώτων υλών, ο όμιλος και η εταιρεία αντιμετώπιζε έκθεση στον κίνδυνο μεταβολής τόσο της τιμής του ξύλου όσο και των χημικών. Η εταιρεία προσπάθησε μέσω του έγκαιρου προγραμματισμού και των προβλέψεων της ζήτησης

να πραγματοποιήσει τις αγορές της επιδιώκοντας έτσι καλύτερες τιμές, αλλά και αποτελεσματική διαχείριση των αποθεμάτων της.

Ο όμιλος, με όλες τις δυσχερείς που παρουσιάστηκαν, παρουσίασε υψηλή συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου, που είναι ο κίνδυνος χρηματοοικονομικής ζημιάς σε περίπτωση που ένας πελάτης ή ένας αντισυμβαλλόμενος σε χρηματικό και οικονομικό μέσο δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Ο πιστωτικός κίνδυνος της εταιρείας αφορά τις απαιτήσεις της από πελάτες και λοιπές απατήσεις. Όλα τα ποσοτικά στοιχεία για τις διαπιστώσεις της έκθεσης περιλαμβάνονται σε όλο το εύρος των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του ομίλου.

Κύριο μέλημα του διοικητικού συμβουλίου ήταν η διασφάλιση, μέσω της εφαρμογής των κατάλληλων συστημάτων διαχείρισης κινδύνου, ο εντοπισμός των σχετικών επιζήμιων καταστάσεων και η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τους. Οι πολιτικές διαχείρισης των κινδύνων του ομίλου εφαρμόστηκαν προκειμένου να αναγνωριστούν και να αναλυθούν οι πιθανοί κίνδυνοι και να πραγματοποιηθούν οι ανάλογοι έλεγχοι από το οικονομικό τμήμα.

Η επιτροπή εσωτερικού ελέγχου του ομίλου παρακολουθούσε τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις πολιτικές και τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου και επέβλεψε επίσης την επάρκεια των μέσων για την επίτευξη της προστασία του. Η επιτροπή εσωτερικού ελέγχου του ομίλου βοηθήθηκε στο ρόλο της επίβλεψης που είχε αναλάβει και από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Οι άμεσοι και πιο επιζήμιου κίνδυνοι προς αντιμετώπιση ήταν:

- Η **εύλογη αξία**, δηλαδή το ύψος, όπως αυτό θα διαμορφωνόταν, των χρηματικών και οικονομικών υποχρεώσεων της εταιρείας.
- Ο **πιστωτικός κίνδυνος**, δηλαδή το να μην μπορεί η εταιρεία να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των πιστωτών, αλλά και να μην μπορεί να εισπράξει τις δικές της απαιτήσεις από πελάτες.
- Οι **λοιπές απαιτήσεις**, δηλαδή κάθε άλλου είδους ταμειακή εισροή, η οποία δεν θα μπορέσει να πάρει θέση στο ενεργητικό της, αλλά και απαιτήσεις τρίτων προς την εταιρεία, που μετά από ανεπιτυχή διακανονισμό, δεν θα μπορούν να ικανοποιηθούν.
- Η **μειωμένη έως και ανύπαρκτη ρευστότητα**, δηλαδή το να μην υπάρχει ρευστό διαθέσιμο για τις πάγιες ανάγκες της παραγωγής και της λειτουργίας της εταιρείας.
- Ο **κίνδυνος της αγοράς**, δηλαδή οι πιθανές αλλαγές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια που επηρεάζουν τα αποτελέσματα του ομίλου.
- Ο **κίνδυνος των επιτοκίων**, δηλαδή οι διακυμάνσεις των επιτοκίων σε σχέση με τις μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις της εταιρείας.

5.6 Οι εσωτερικές κινήσεις εξυγίανσης της εταιρείας ΣΕΛΜΑΝ

Η εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ στην προσπάθειά της να προλάβει το γεγονός της πτωχεύσεως και για να εξασφαλίσει την βιωσιμότητα της προχώρησε στην σημαντικότερη διαδικασία προς την κατεύθυνση αυτή, που είναι η ανάπτυξη συστήματος εσωτερικού ελέγχου στην εταιρεία. Για τον σκοπό αυτό διόρισε και αρμόδιο εσωτερικό ελεγκτή, ο οποίος ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο καθώς και τα άλλα εκτελεστικά μέλη του για την αξιολόγηση και παρακολούθηση των κινδύνων της εταιρείας. Στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του, ο εσωτερικός ελεγκτής συνεργάζεται και ενημερώνει τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου για την ύπαρξη σοβαρών ζητημάτων ελέγχου, κατά τακτά χρονικά διαστήματα και ιδιαίτερα όταν αυτό ζητηθεί ή όταν υφίσταται θέμα λήψης απόφασης από το διοικητικό συμβούλιο για οποιοδήποτε θέμα άπτεται του εσωτερικού ελέγχου. Το διοικητικό συμβούλιο υποστηρίζει τον εσωτερικό έλεγχο προκειμένου:

- Ø Να λειτουργεί ως σύμβουλος της διοίκησης, σύμφωνα με τις ελεγκτικές αρχές και τα διεθνή πρότυπα.
- Ø Να λειτουργεί αντικειμενικά και ανεξάρτητα.
- Ø Να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα της εταιρείας, μέσω αναλύσεων, αξιολογήσεων και σχετικών εισηγήσεων.
- Ø Να έχει απρόσκοπτη πρόσβαση σε αρχεία, πόρους και στοιχεία της εταιρείας, που είναι απαραίτητα για την διενέργεια του ελέγχου.

Αναφορικά με την διαδικασία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η εταιρεία παρακολουθεί και αξιολογεί το έργο των υπευθύνων για την σύνταξη τους και έχει επίσης δημιουργήσει ειδικές δικλίδες ασφαλείας πάνω στα θέματα ελέγχου. Οι υπάλληλοι της εταιρείας ελέγχονται για την συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες, τόσο από τον άμεσο προϊστάμενο τους, όσο και από τον εσωτερικό έλεγχο σε καθημερινή βάση, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την ορθότητα των αποτελεσμάτων.

5.6.1 Η συγκρότηση της γενικής της συνέλευσης

Η εταιρεία προχώρησε στην ενίσχυση της λειτουργίας της γενικής συνέλευσης των μετόχων της, με στόχο την καλύτερη λειτουργία της εξυγιαντικής διαδικασίας. Η λήψη των αποφάσεων της γενικής συνελεύσεως γίνεται με την απαρτία και πλειοψηφία που ορίζουν οι διατάξεις του καταστατικού της εταιρείας, διασφαλίζοντας την συμμετοχή όλων των μετόχων στα

αποτελέσματα, είτε παρευρίσκονται αυτοπροσώπως στη συνέλευση είτε ψηφίζουν μέσω εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου, όπως ορίζει και το καταστατικό της εταιρείας.

- Η γενική συνέλευση μεταξύ άλλων κρίθηκε αρμόδια να αποφασίζει για:
- Τις τροποποιήσεις του καταστατικού.
- Την πιθανότητα αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου.
- Την εκλογή μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- Την εκλογή ορκωτών ελεγκτών.
- Την έκκριση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας.
- Την ακριβή τήρηση του καταστατικού και των ελέγχων λειτουργίας της εταιρείας.

Οι μέτοχοι θα ασκούν τα σχετικά με την εταιρεία δικαιώματα τους, μόνο με την συμμετοχή τους στην γενική συνέλευση και όπως ο νόμος ορίζει.

5.6.2 Η δημιουργία επιτροπής ελέγχου στην εταιρεία

Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου θεσμοθετήθηκε και λειτούργησε σύμφωνα με το άρθρο 37 του νόμου περί εξυγίανσης μια εποπτική επιτροπή ελέγχου με συγκεκριμένα καθήκοντα, η οποία αναφέρεται στο διοικητικό συμβούλιο. Η επιτροπή ελέγχου ορίστηκε από την γενική συνέλευση, έθεσε τις συνεδρίες τουλάχιστον κάθε τρίμηνο και αποτελείται από 3 μη εκτελεστικά μέλη. Κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής ελέγχου τηρούνται πρακτικά, τα οποία αποστέλλονται στο διοικητικό συμβούλιο προς ενημέρωση του.

Τα καθήκοντα της επιτροπής ελέγχου περιελάμβαναν:

- Ø Παρακολούθηση του έργου της διεύθυνσης εσωτερικού ελέγχου και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του.
- Ø Εξασφάλιση της λειτουργίας της μονάδας εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και περιοδικά συχνή αξιολόγηση των εκθέσεων του.
- Ø Διασφάλιση της ελεύθερης πρόσβασης του εσωτερικού ελέγχου σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και οικονομικά στοιχεία (βιβλία, έγγραφα, αρχεία, τραπεζικοί λογαριασμοί) της εταιρείας.
- Ø Αξιολόγηση της καταλληλότητας και της επάρκειας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.
- Ø Διασφάλιση πως η εταιρεία λειτουργεί με βάση τους νόμους, το καταστατικό και τους κανονισμούς που διέπουν την λειτουργία της.

- Ø Εξασφάλιση πως όλες οι οικονομικές καταστάσεις συμφωνούν με τα πρότυπα της κεφαλαιακής αγοράς και τα λογιστικά πρότυπα που είναι σε ισχύ.
- Ø Μέριμνα της εκτέλεσης των εξωτερικών και εσωτερικών ελέγχων της εταιρείας με τρόπο αποτελεσματικό, ανεξάρτητο και απολύτως σύμφωνο με τις απαιτήσεις του νόμου.
- Ø Διασφάλιση της συμμόρφωσης της εταιρείας προς τις νομικές και εποπτικές αρχές.
- Ø Διαρκής εκπαίδευση των εσωτερικών ελεγκτών σε νέα συστήματα και τεχνικές εσωτερικού ελέγχου.

Όλα τα παραπάνω αποτέλεσαν κινήσεις και προγραμματισμό της εταιρείας, ώστε να μπορέσει να αποφύγει μια επερχόμενη πτώχευση. Στα επίπεδα της ΣΕΛΜΑΝ, οι πολιτικές αποφυγής μιας χρεοκοπίας – πτώχευσης και εξυγίανσης είναι επιβεβλημένες. Στα πλαίσια της μελέτης μας και με βάση την βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε, αναδείχθηκε η σημαντικότητα των κινήσεων για την αποφυγή μιας πτώχευσης. Παρακάτω θα δούμε τα αποτελέσματα των πολιτικών της εταιρείας και το τελικό αποτέλεσμα.

5.7 Το αποτέλεσμα - Η κήρυξη πτώχευσης από την ΣΕΛΜΑΝ Α.Ε.

Όλες οι κινήσεις και οι πολιτικές που υιοθετήθηκαν και αναφέρθηκαν στις προηγούμενες υποενότητες της μελέτης περίπτωσης, από την εταιρεία ΣΕΛΜΑΝ, δυστυχώς και μετά από ασυμφωνία των πιστωτών, αλλά και της αδυναμίας της εταιρείας να καλύψει τις υποχρεώσεις της με ίδια κεφάλαια, ο όμιλος οδηγήθηκε στην κήρυξη πτώχευσης.

Έτσι επισήμως σε καθεστώς πτώχευσης κηρύχθηκε η βιομηχανία ξυλείας ΣΕΛΜΑΝ, με την υπ' αριθμόν 593 απόφαση στις 13/05/2014, του πολυμελούς πρωτοδικείου Αθηνών. Ειδικότερα, το πρωτοδικείο Αθηνών έκανε δεκτή την αίτηση πτώχευσης που είχε καταθέσει η εκπρόσωπος των 65 εργαζομένων της ΣΕΛΜΑΝ και είχαμε προαναφέρει στην πρώτη υποενότητα του κεφαλαίου. Η συγκεκριμένη απόφαση θα οδηγήσει σε πλειστηριασμό των στοιχείων του ενεργητικού της εταιρείας (κινητή και ακίνητη περιουσία) με στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων προς τους πιστωτές.

Η ΣΕΛΜΑΝ είχε αιτηθεί, την ένταξη της στο άρθρο 99, ωστόσο, η υπαγωγή σε καθεστώς πτώχευσης γράφει τον επίλογο όλης της προσπάθειας διάσωσης και των πολιτικών εξυγίανσης που η εταιρεία υιοθέτησε και αναφέραμε παραπάνω, στις προηγούμενες υποενότητες του κεφαλαίου. Τα στοιχεία όλα συγκλίνουν, πως η βιομηχανία ξύλου ΣΕΛΜΑΝ εισήλθε σε

οικονομικό αδιέξοδο ύστερα από την συνολική καθίζηση του κλάδου των κατασκευών με την οποία σχετίζεται και ο όμιλος.

Τα προϊόντα απομίμησης ξύλου και οι εισαγωγές τους που εκτοξεύτηκαν τα τελευταία χρόνια, καθώς και η αυξανόμενη κυριαρχία του ανταγωνιστικού αλουμινίου οδήγησαν τον όμιλο στο να μειώσει σημαντικά τις τιμές, παρότι το κόστος παραγωγής αυξήθηκε σημαντικά, γεγονός που προκάλεσε οικονομική ζημία και υψηλά χρέη προς τους πιστωτές, τα οποία η εταιρεία δεν ήταν σε θέση να καλύψει. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν η εταιρεία να παραμείνει ζημιογόνος παρά τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης που καταβλήθηκαν και αναφέρθηκαν εκτενώς στην μελέτη μας, καθώς και με την απουσία στρατηγικού επενδυτή.

Η εταιρεία θα ακολουθήσει, έως ότου αυτό ολοκληρωθεί, τα βήματα ρευστοποίησης της περιουσίας της για να καλύψει τις ανάγκες των πιστωτών και θα δεχτεί όλες τις ρυθμίσεις του πτωχευτικού κώδικα, ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία της πτωχεύσεως. Τις συνέπειες αυτής της πτωχεύσεως δυστυχώς θα τις επωμιστούν και οι συνεργαζόμενες εταιρείες του ομίλου.

(Πηγές: Πρωτοδικείο Αθηνών – Οικονομική Επιθεώρηση – Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ – Ετήσια Οικονομική Έκθεση ΣΕΛΜΑΝ – Αίτηση Εξυγίανσης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

6.1 Εισαγωγικά:

Στις παρακάτω υποενότητες, που θα ακολουθήσουν, θα παρουσιαστούν οι απαντήσεις πάνω στα κύρια ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή της εργασίας. Για τα αποτελέσματα των απαντήσεων, την κύρια βάση τους αποτελεί η θεματολογία και τα ευρήματα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης που πραγματοποιήθηκε, όπως επίσης και τα ευρήματα από την μελέτη της περίπτωσης πτώχευσης του πέμπτου κεφαλαίου.

6.2 Πως λειτουργεί μια επιχείρηση ως οικονομικός οργανισμός

Με βάση τα δεδομένα του πρώτου κεφαλαίου και της μελέτης περίπτωσης, διαπιστώνεται πως μια επιχείρηση, για να μπορεί να επιζήσει και να παρουσιάσει κέρδη, κατ' αρχήν θα πρέπει να μπορεί να καλύψει τις άμεσες οικονομικές της ανάγκες και πρωτίστως αυτές που έχουν να κάνουν με την συνέχιση της παραγωγής της. Τόσο στη βιβλιογραφία, όσο και στην μελέτη περίπτωσης οι ανάγκες της παραγωγής αντιπροσωπεύουν κόστος. Κόστος το οποίο έχει σχέση με το προσωπικό, τις πρώτες ύλες και τα κόστη των παγίων. Έπειτα ήταν οι πάγιες απαιτήσεις της, όπως και οι απαιτήσεις των πιστωτών. Κάθε επιχείρηση που επιθυμεί την βιώσιμη και επικερδή λειτουργία της θα πρέπει να καλύπτει τα κόστη της. Όπως αναφέρθηκε και στην βιβλιογραφία να είναι οικονομικά θετική επί του νεκρού σημείου λειτουργίας της.

Στην προσπάθεια της η επιχείρηση, ώστε να έχει θετικά οικονομικά αποτελέσματα, θα πρέπει να πετυχαίνει στον συνδυασμό των συντελεστών της παραγωγής της και να παίρνει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Όλα τα παραπάνω θα έχουν σημασία και με την εδραίωση της εταιρείας στο κοινωνικό σύνολο, στοιχείο που μακροπρόθεσμα θα επιφέρει περισσότερα οικονομικά οφέλη.

6.3 Ποια είναι η έννοια της πτώχευσης

Με βάση την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και την μελέτη της εταιρικής πτώχευσης του πέμπτου κεφαλαίου, διαπιστώνεται πως η πτώχευση αποτελεί μια κατάσταση στην οποία εισέρχεται μια επιχείρηση, η οποία δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις οικονομικές της υποχρεώσεις. Πέρα από τους βιβλιογραφικούς ορισμούς, πρακτικά και η κήρυξη της πτώχευσης αποτελεί την

τελική προσπάθεια της επιχείρησης να ικανοποιήσει απαιτήσεις πιστωτών. Σαφώς και υπάρχει πιθανότητα ανάκαμψης μέσα από μια διαδικασία πτώχευσης. Είναι πολύ σημαντικό, προς την κατεύθυνση αυτή, να ενεργοποιηθούν πολιτικές αναδιάρθρωσης και σωστής εκποίησης της πτωχευτικής περιουσίας.

Η πτώχευση ως έννοια, είναι διαδικασία. Διαδικασία η οποία με σωστή ιεράρχηση και δικαστική επίβλεψη ικανοποιεί τις απαιτήσεις πιστωτών. Σε περίπτωση όμως που η διεύθυνση μιας επιχείρησης, δημιουργήσει και συντονίσει κινήσεις σωστής αναδιάρθρωσης, τότε μπορεί να την αποφύγει. Για να γίνει δεκτή η πτώχευση, σημαίνει πως η πτωχευτική περιουσία είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των πιστωτών.

Το συμπέρασμα είναι, μιας και η πτώχευση αποτελεί μια δυσμενή εταιρική κατάσταση, ποιες είναι οι διορθωτικές πολιτικές απέναντι σε αυτήν, οι οποίες και θα την αποτρέψουν.

6.4 Ποια διαδικασία ακολουθείται για την κήρυξη μιας πτώχευσης

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για την κήρυξη της πτωχεύσεως διακρίνονται σε ουσιαστικές και τυπικές. Οι ουσιαστικές αφορούν την πτωχευτική ικανότητα των φυσικών και νομικών προσώπων και την παύση των πληρωμών.

Ως αδυναμία προς πληρωμή νοείται η μόνιμη κατάσταση του εμπόρου ο οποίος αδυνατεί λόγω έλλειψη χρηματικών μέσων να αντεπεξέλθει γενικώς στις άμεσες απαιτητές χρηματικές εμπορικές πράξεις. Οι τυπικές προϋποθέσεις αφορούν την έκδοση της δικαστικής απόφασης.

Η πτώχευση κηρύσσεται με δικαστική απόφαση όταν υπάρχει πτωχευτική ικανότητα και παύση πληρωμών. Το δικαστήριο επιλαμβάνεται και αποφασίζει είτε μετά από αίτηση οποιουδήποτε πιστωτή εμπόρου, είτε μετά από δήλωση του εμπόρου ότι αναστέλλει τις πληρωμές του, είτε αυτεπάγγελτα. Την κήρυξη σε πτώχευση μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε πιστωτής του εμπόρου ανεξάρτητα από το είδος των απαιτήσεών του.

6.5 Πως μπορεί να αποφευχθεί μια πτωχευτική διαδικασία

Με βάση την μελέτη της βιβλιογραφίας μια πτωχευτική διαδικασία μπορεί να αποφευχθεί, κυρίως με την εφαρμογή μιας διαδικασίας εξυγίανσης. Η εξυγίανση αυτή μπορεί να επιτευχθεί με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος έχει να κάνει με την εσωτερική λειτουργία της επιχείρησης και την δημιουργία τμημάτων και οργάνων εσωτερικού ελέγχου, τα οποία θα εξακριβώσουν

τους κινδύνους, θα παρουσιάσουν λύσει και θα οδηγήσουν εγκαίρως την επιχείρηση σε τελική εξυγίανση και βιωσιμότητα.

Ο δεύτερος τρόπος, έχει να κάνει με το νομικό πλαίσιο και της διατάξεις περί εξυγίανσης της επιχείρησης. Εδώ, αλλά και στην πρώτη περίπτωση, σημαντικός παράγοντας της επιτυχούς εξυγίανσης είναι το χρονικό σημείο που επιχείρηση θα επιλέξει για να ξεκινήσει τη εξυγιαντική διαδικασία. Είναι δυνατόν η εξυγιαντική διαδικασία τόσο του εσωτερικού ελέγχου, όσο και του νομικού πλαισίου να πετύχουν τον σκοπό τους, όταν υπάρχουν τα απαραίτητα χρονικά περιθώρια.

6.6 Ποια όργανα συμμετέχουν στην διαδικασία της πτώχευσης

Με βάση την βιβλιογραφική ανασκόπηση και την μελέτη περίπτωσης της εργασίας καταλήγουμε πως τα όργανα που συμμετέχουν και υλοποιούν την πορεία μιας πτώχευσης είναι:

- Το Πτωχευτικό Δικαστήριο
- Ο Εισηγητής της πτώχευσης
- Ο Σύνδικος της Πτώχευσης
- Η Συνέλευση των Πιστωτών
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος της Εταιρείας

6.7 Ποια είναι τα στάδια που ακολουθεί το δικαστήριο για μια επιχείρηση με οικονομικά προβλήματα.

Μια επιχείρηση που παρουσιάζει οικονομικά και πιστωτικά προβλήματα με αδυναμία συμφωνίας για εσωτερικό έλεγχο και διορθωτικές κινήσεις, απευθύνεται στο δικαστήριο για να υπαχθεί σε καθεστώς εξυγίανσης. Αναφορικά τα βήματα που ακολουθεί είναι τα παρακάτω:

- Εξυγίανση
- Αναγκαστική διαχείριση
- Ειδική εκκαθάριση
- Κήρυξη σε κατάσταση πτώχευσης

6.8 Μπορεί μια επιχείρηση να ανακάμψει από κατάσταση πτώχευσης.

Αποτελεί γεγονός με βάση τα όσα αναλύθηκαν στην βιβλιογραφική ανασκόπηση πως μια επιχείρηση, παρόλο που θα υπαχθεί σε καθεστώς, νομικά μπορεί να ανακάμψει και να συνεχίσει

την λειτουργία της. Εδώ συνδυαστικά πάντα, τον σημαντικότερο ρόλο τον παίζει ο εσωτερικός της συντονισμός και η ουσιαστικότερη αξιοποίηση της περιουσίας της. Εσωτερικός συντονισμός είναι και ο εσωτερικός έλεγχος που πραγματοποιεί και είναι πολύ σημαντικός, γιατί εφόσον εντοπίζει τις ζημιογόνες καταστάσεις, μπορεί να δείξει και τις κατάλληλες διορθωτικές κινήσεις. Από την άλλη, η αξιοποίηση της περιουσίας της εταιρείας μπορεί αφενός να παρέχει τη σημαντική ρευστότητα για την κάλυψη των απαιτήσεων των πιστωτών και αφετέρου να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την εύρεση ενός στρατηγικού επενδυτή, που όπως αναφέρθηκε στην μελέτη της βιβλιογραφίας είναι σημαντικός παράγοντας ανάκαμψης. Άλλωστε και στην μελέτη περίπτωσης, η εταιρεία που πτώχευσε πριν φτάσει στο σημείο αυτό, ένα από τα σημαντικά της πρώτα βήματα, ήταν και η εύρεση στρατηγικού επενδυτή. Με βάση το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο ζούμε, στην Ελληνική πραγματικότητα δηλαδή, αλλά και με τους οικονομικούς όρους που έχουν διαμορφωθεί από την οικονομική κρίση, οι δυνατότητες και πιθανότητες τέτοιων ανακάμψεων είναι περιορισμένες.

6.9 Με ποιον τρόπο ικανοποιούνται οι πιστωτές μιας διαδικασίας πτώχευσης.

Για την κατάταξη των απαιτήσεων τόσο στη διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης όσο και στη διαδικασία της πτώχευσης ο νομοθέτης ακολουθεί το σύστημα των προνομίων. Διακρίνει τους δανειστές σε 3 κατηγορίες: α. Γενικοί προνομιούχοι, β. Ειδικοί προνομιούχοι και γ., Ανέγγυοι δανειστές οι οποίοι δεν έχουν κανένα προνόμιο

Σε κάθε προνόμιο υπάρχουν τάξεις και καθεμία προηγείται της επομένης. Εάν υπάρχουν πολλοί δανειστές στην ίδια τάξη, τότε ικανοποιούνται με το σύστημα της σύμμετρης αναλογικής ικανοποίησης, δηλαδή ποσοστιαία ανάλογα με την απαίτησή τους. Αν συνυπάρχουν γενικοί προνομιούχοι και ειδικοί προνομιούχοι, δανειστές, ο πίνακας συντάσσεται με τον ακόλουθο τρόπο:

- Αφαιρούνται τα έξοδα της εκτέλεσης.
- Ικανοποιούνται απαιτήσεις από εξαρτημένη εργασία
- Διανέμεται ο πλειστηριασμός σε ποσοστά και έτσι από το ένα τρίτο 1/3 ικανοποιούνται οι γενικοί προνομιούχοι και από τα 2/3 οι ειδικοί προνομιούχοι του. Από το υπόλοιπο ικανοποιούνται οι ειδικοί προνομιούχοι δανειστές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

7.1 Τα βασικά συμπεράσματα

Συμπερασματικά και με βάση τα όσα αναλύθηκαν θα λέγαμε πως στην σημερινή Ελληνική οικονομική πραγματικότητα, οι Ελληνικές επιχειρήσεις διανύουν περίοδο έντονης κρίσης. Τα φαινόμενα πτώχευσης πληθαίνουν και μεγάλες επιχειρήσεις με πωλήσεις πολλών εκατομμυρίων ευρώ αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας. Από την μία είναι οι πολύ μειωμένη ζήτηση που έχει διαμορφωθεί και λόγω της κρίσης. Από την άλλη, η εμφάνιση ανταγωνιστικών αγορών με πολύ χαμηλότερα κόστη παραγωγής.

Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, έδωσε πολύ χρήσιμες πληροφορίες για την επιχείρηση και την λειτουργία της και πως αυτή λειτουργεί ως οικονομικό σύνολο. Επίσης οι βασικοί οικονομικές δείκτες της λειτουργίας της έγιναν φανεροί και κατανοητοί. Στην συνέχεια η ανάλυση των πτυχών μιας πτώχευσης έδειξε καθαρά τα βήματα και τις λειτουργίες που απαιτούνται τόσο για την εκτέλεση της διαδικασίας, όσο και για την αποφυγή της, εάν χρονικά επιτευχθούν οι σωστές διορθωτικές κινήσεις.

Το στοιχείο που είναι πολύ σημαντικό και γίνεται κατανοητό μέσα από την μελέτη περίπτωσης του πέμπτου κεφαλαίου, είναι το ποιοι πραγματικά συμμετέχουν σε προσπάθεια εξυγίανσης και αποκατάστασης της επιχείρησης, στην περίπτωση που αυτή έχει να αντιμετωπίσει ζημιογόνες καταστάσεις. Τα όργανα του εσωτερικού ελέγχου και οι λειτουργίες τους, όπως αυτά λειτούργησαν στην περίπτωση της ΣΕΛΜΑΝ, μας έδωσαν καθαρή εικόνα των λειτουργιών που απαιτούνται. Το στοιχείο που τελικά οδήγησε στην πτώχευση, ήταν η μη εύρεση στρατηγικού επενδυτή. Διαπιστώνουμε, δηλαδή, τόσο στην βιβλιογραφία, τόσο και στην πράξη πως σε μια τέτοια δύσκολη στιγμή η εύρεση του επενδυτή μπορεί να γλιτώσει από τις ζημιογόνες καταστάσεις. Η σωστή αξιοποίηση των κεφαλαίων της επιχείρησης, αλλά και η καλύτερη αξιοποίηση ή και ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας δεν μπόρεσαν να γλιτώσουν από το τελικό αποτέλεσμα, την πτώχευση. Καταλυτικό γεγονός, εδώ, είναι η γενικότερη χρηματοοικονομική κρίση που διέρχεται η Ελληνική και η παγκόσμια οικονομία, που καθιστά τις εξυγιαντικές προσπάθειες των επιχειρήσεων, πραγματικά πολύ δύσκολη υπόθεση.

7.2 Η Ελληνική πραγματικότητα

Τα τελευταία χρόνια η Ελληνική οικονομία διέρχεται μια πολύ μεγάλη χρηματοοικονομική κρίση, η οποία έφερε πολλές επιχειρήσεις στο χείλος της οικονομικής κατάρρευσης. Η κρίση αυτή που ξεκίνησε ουσιαστικά από το 2009 και κορυφώθηκε το 2013 ανάγκασε πολλές Ελληνικές επιχειρήσεις να προσπαθούν να ενταχθούν σε καθεστώς αναμόρφωσης και εξυγίανσης. Έτσι κατέστη ιδιαίτερα δημοφιλής η χρησιμοποίηση της αίτησης αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης, του πτωχευτικού κώδικα ως μέσο αντιμετώπισης των πολλών και μεγάλων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν ή ακόμα και την πιθανότητα πτώχευσης.

Πολλές επιχειρήσεις, λοιπόν, επιδίωξαν την υπαγωγή τους στο άρθρο 99 του πτωχευτικού κώδικα. Η χρήση αυτού του άρθρου όμως, στις περισσότερες περιπτώσεις και λόγω των σχετικών στρεβλώσεων της ελληνικής πραγματικότητας δεν οδήγησε δυστυχώς στην πραγματική εξυγίανση της επιχείρησης, όπως θα έπρεπε, αλλά στην καλύτερη περίπτωση χάρισε κάποιους μήνες «ζωής» στην ασθμαίνουσα επιχείρηση, με το σύνθημα «πάγωμα» των μέτρων διεκδίκησης από τους πιστωτές για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα. Μετά την παρέλευση όμως του διαστήματος αυτού, η διαδικασία συνδιαλλαγής συνήθως δεν ολοκληρώθηκε, και η μεγίστη ποσότητα των επιχειρήσεων οδηγήθηκε στο κλείσιμο ή στην πτώχευση.

Μια διαφορετική προσέγγιση στο ζήτημα της διάσωσης και της συνέχισης της λειτουργίας των επιχειρήσεων, άρχισε να προσφέρεται με το σχέδιο αναδιοργάνωσης του πτωχευτικού κώδικα, του άρθρου 107. Το σχέδιο αναδιοργάνωσης μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή, όταν η επιχείρηση έχει ήδη υπαχθεί σε καθεστώς πτώχευσης, έχει δηλαδή παύσει οριστικά της πληρωμές της ή και ταυτόχρονα με την αίτηση πτώχευσης. Το συγκεκριμένο σχέδιο, λόγω και των λύσεων που προσφέρει, μπορεί να δώσει στην διαδικασία της πτώχευσης προσωρινό χαρακτήρα. Το συγκεκριμένο σχέδιο προσφέρει λύσεις στην εταιρεία για την αντιμετώπιση των πιστωτικών οφειλών με χρηματοοικονομικά μέσα. Τέτοια μέτρα είναι η μεγάλη μείωση του χρέους, το πάγωμα των οφειλόμενων δόσεων για ένα χρονικό διάστημα, μερική κεφαλαιοποίηση απαιτήσεων και διαγραφή τόκων (Αυγητίδης, 2011).

Η Ελληνική οικονομία, παρόλο που στον κώδικα της περί πτωχεύσεων, δίνει τις δυνατότητες για ανάκαμψη και αποκατάσταση των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, δυστυχώς και λόγω της κρίσης, δεν αφήνει πολλά περιθώρια στο όποιο σχέδιο, όσο καλά μελετημένο και είναι. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας, έχουν πολλές υποχρεώσεις προς πιστωτές, γιατί οι παλαιότερες, αλλά και οι πρόσφατες οικονομικές

πολιτικές, τις άφηναν να δημιουργούν, χωρίς να προειδοποιούν για τα αποτελέσματα των κακών χρήσεων ή τις πιθανότητες μιας δυσμενούς κατάστασης όπως η σημερινή.

Στην Ελλάδα σήμερα, οι οικονομικές μονάδες που μπορούν σε στοιχεία ισολογισμού, να επιβιώνουν από την δική τους παραγωγή και είσπραξη κερδών, είναι πολύ λίγες. Το μέλλον των Ελληνικών επιχειρήσεων, στην ελεύθερη αγορά, όπως αυτή διαμορφώθηκε, είναι δυσοίωνα. Οι παράγοντες που το διαμορφώνουν εστιάζονται στην υπερφορολόγηση των επιχειρήσεων, στην εισαγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων από την αλλοδαπή πολύ χαμηλότερου κόστους και στις κακές ίδιες χρήσεις που πραγματοποίησαν κατά το παρελθόν.

Μια διαφορετική πολιτική διάσωσης της υπάρχουσας κατάστασης, δυστυχώς πια, θα πρέπει να είναι σε άμεση συνάρτηση με την γενικότερη αλλαγή του οικονομικού κλίματος και της επενδυτικής πολιτικής που ακολουθείται στην χώρα μας. Κύριος και τελικός στόχος θα πρέπει να είναι η διάσωση των επιχειρήσεων κάθε τάξης, είτε μικρές, είτε μικρομεσαίες, είτε μεσαίες, είτε μεγάλες ανώνυμες εταιρείες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία:

Αγγελόπουλος Π., «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα» Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 2008.

Αυγητίδης Δ., Εξυγίανση Επιχειρήσεων μέσω Προ-πτωχευτικών Διαδικασιών, Νομική Βιβλιοθήκη Αθηνών, Αθήνα 2011.

Ευθύμογλου Π., Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, Τεύχος Α. Εκδόσεις Σταμούλης, Πειραιάς 1999.

Ζουπουνίδης Κ. & Λεμονάκης Χ., «Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου». Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα - 2009.

Κοτσιρής Ε. Λάμπρος, «Πτωχευτικό Δίκαιο», Εκδόσεις Σακκουλα, Αθήνα 1998

Κάτσου Γ., Προβληματικές Επιχειρήσεις στην Ελλάδα: Αίτια, πρόβλεψη, πρόληψη και εξυγίανση, Εκδόσεις Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα 1998

Λαζαρίδης Γ. & Παπαδόπουλος Δ., «Χρηματοοικονομική Διοίκηση: Βασικές Έννοιες Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικός Σχεδιασμός και Διοίκηση Κεφαλαίου Κίνησης». Τεύχος Α., Αθήνα 2005.

Περάκης Ε., «Πτωχευτικό Δίκαιο» Νομική Βιβλιοθήκη Αθηνών. Αθήνα 2010.

Περάκης Ε., «Σειρά μελετών Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών», Νομική Βιβλιοθήκη Αθηνών, Αθήνα 2006.

Ρεπούσης Σπ., «Σύγχρονα Τραπεζικά Θέματα». Εκδόσεις Σακκουλα, Αθήνα 2008

Ρόκκας Α., «Πτωχευτική Διαδικασία», Εκδόσεις Σακκουλα, Αθήνα, 2011.

Στίγκας, Θ., «Δίκαιο πτώχευσης και εξυγίανσης», Νομική Βιβλιοθήκη Αθηνών, Αθήνα 2005.

Σωτηρόπουλος Γ., «Ο νέος πτωχευτικός κώδικας: Από την πτώχευση στην εξυγίανση του Ελληνικού πτωχευτικού δικαίου», Αθήνα, 2008.

Ψυχομάνης, Σ., «Πτωχευτικό Δίκαιο», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2007

Ξένη Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία:

Altman I. E., (2000), “Predicting Financial Distress of Companies: Revisiting the Z-Score & Zeta Models”. Stern School of Business, New York University.

Dawson J.W. (2006) “Regulation, investment, and growth across countries”. Cato Journal; vol. 26 - (3).

Hanusch M. (2011) “The Doing Business Indicators, Economic Growth and Regulatory Reform”. University of Oxford, United Kingdom.

Joseph C. Paradi, Mette Asmild, Paul C. Simak, (2004), Using DEA and Worst Practice DEA in Credit Risk Evaluation.

Klugman S.A., Panjer H., Willmot G.E., (2004) Loss Models: From Data to Decisions, Wiley Publications.

Willmot G.E., Lin X.S., 2001, Lundberg Approximations for Compound Distributions with Insurance Applications, Springer Editions, New York.

Spathis T., (2002) Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some Evidence from Greece. Managerial Auditing Journal.

Useem J. & Charan R., (2002) “Fortune Analyzes the Reasons why Companies Fail”. Fortune Press Release, London.

Ηλεκτρονικές Πηγές - Ιστότοποι:

- Ø <http://www.eaed.gr/>
- Ø <http://supportbusiness.gr/>
- Ø <http://sete.gr>
- Ø <http://www.markets.com>
- Ø <http://www.specisoft.gr>
- Ø <http://www.cylaw.org>
- Ø <http://emporiko.law.uoa.gr>